

Nas tednik Kronika

kulturno - politično glasilo.

svetovnih in domačih dogodkov

6. leto / številka 47

V Celovcu, dne 25. novembra 1954

Cena 1 šilling

„NIKS KULTURA!“

V časopisu in razgovorih vedno spet srečujemo gornji izrek. Nemški listi hočejo z njim ocenjevati razne nevsledne postopke sovjetske zasedbene oblasti v Avstriji in Nemčiji. Ta izrek ima nekam jeklen priokus in zveni kot nekaka sodba ljudstev evropskega Vzhoda. Danes ga že čujemo kot krilatico, s katero hoče evropski Zapad, ponosen na svojo kulturno tradicijo, pogniti črto-lačnico proti slovanskim ljudstvom. Zanimiv je nastanek te krilatice. Branile so se z njo preproste ukrajinske žene in dekleta, ko so oholi nacistični oficirji vdiral v revne kmečke domove ukrajinskih vasi in so te žene postajale žrtve njihove pohotnosti. To edino Ukrajinkam preostalo samoobrambo bi smel rabiti, kdor bi stvarno ocenjeval sodobni evropski kulturni položaj.

Štiri kobaltove bombe zadostujejo, je nedavno dejal neki znanstvenik, da s požarom atmosfere uničijo sleherno življenje na zemlji. Dostavil je še: In te štiri bombe ima človeštvo že v rokah! Nekak simbol so zato, da smo na koncu naše znanosti. Svetovna politika je samo še mrzlično na delu, da vsaj začasno omeji splošni razkroj, in prisega samo še na zadnje in najbrutalnejše sredstvo za ohranitev miru: na orožje in zunanjo silo.

Zgodovina zadnjih pet stoletij nazorno izpoveduje, kako je moglo priti do položaja, ki je ob vsej moderni tehniki in civilizaciji skrajna in najnižja točka evropskega kulturnega razvoja. To pove zgodovina, tolmačena z vidika krščanstva: Pred 500 leti je nemški luteranizem vidni Cerkev in njenemu predstavniku v Rimu odpovedal pokorščino. Koj nato je s skrajnega evropskega zapada vodilni tedanjih mislecev ugotavljal naprej: „Kaj se že briga Bog za svet in nas, saj nas prepušča samim sebi in naši pameti.“ Francoski in nemški humanisti so na lestvi kulturnega propada stopili še za stopnico nižje in se zapisali s srcem in dušo naravi, ki bo vsa dobra in nežna reševala človeški rod. Duhovni razkroj se je nadaljeval, ko so pred poldrugim stoletjem proglasili nauk liberalizma, da je vsak samemu sebi najbližji. Medtem ko je Napoleon proglasil nato papeža za svojega jetnika in ga oropal osebnih svobode, je sto let za tem Hitler sedanjemu sv. očetu, tedanjemu nunciju Pacelliju izjavljal, da bo vrhunec njegovega zmagoslavja, ko bo na čelu svojih čet prijahal v rimsko stolnico sv. Petra. Po Hitlerju je preostala samo še prazna mrtva materija, vredna človekovega oboževanja in Stalin je na Churchillov nasvet, naj postopa s Cerkvijo obzirneje in povabi sv. očeta k mirovnim razgovorom, ironično vprašal angleškega državnikarja po divizijah, katerimi razpolaga Cerkev. Papež Pij XII. je kratko zavrnil strahotno slepoto komunističnega prava, da bo srečal njegove divizije po svoji smrti v onostranstvu. Od Stalinove pikre pripombe pa do sodobnih štirih kobaltovih bomb je samo še neznanen, majhen korak. Zgodilo se je samo še to, da je medtem Stalin umrl, Cerkev pa pod vodstvom sedanjega papeža pripravlja nov duhovni in kulturni preporod tako zelo ponižane Evrope in človeštva.

Kaj mislijo danes možje, ki so nekako predstavniki sodobne evropske kulture in znanosti? V raziskovanju vesoljstva so nenehno odkrili, kako neznatna je gmota zvezd in sončnih sistemov v nebesnem prostoru. Sončni sistem s svojimi zvezdami je kakor pet ali deset drobčenih šivankinih glav, razdeljenih v veliki dvorani. Vesoljni prostor je velikanska, neizmerna praznina, v kateri se sučejo zvezde in ozvezdja kakor neznatni delci prahu. In sedaj je za te možje strah pred tem strašnim nič v vesoljstvu razumljiv. Raziskovali so najmanjše delčke gmote, mrtve snovi, in na

Zvezni kancler ing. Raab v Ameriki

V soboto popoldne je prispel zvezni kancler ing. Raab z letalom v New York, kjer ga je na letališču pozdravil avstrijski poslanik v Združenih državah Amerike dr. Gruber. Pri prvem uradnem pozdravu v New Yorku je bil navzoč vodja vzhodnoevropskega oddelka ameriškega zunanjega ministrstva John W. Jones in zastopnik župana New Yorka.

Zvezni kancler se je nato peljal z železnico v Washington, kjer je bil prvi uradni pozdrav visokih funkcionarjev z zunanjim ministrom Dullesom na čelu.

Razgovor z Eisenhowerjem

Drugi dan je imel nato zvezni kancler ing. Raab razgovor s predsednikom Eisenhowerjem ob navzočnosti ameriškega zunanjega ministra Dullesa v Beli hiši v Washingtonu.

Ing. Raab je izjavil dopisniku avstrijske tiskovne agencije, da ne bo izpustil nobene prilike, da ne bi poudaril nujnosti skorajšnje končne osvoboditve Avstrije. Ameri-

skim dopisnikom je podal politični in gospodarski razvoj Avstrije po zadnji vojni in izjavil, da le ločitev problemov more pripeljati do ugodnih zaključkov.

Izjavil je: „Kar potrebujemo na novi konferenci glede Avstrije, je jasna izjava vseh sodelujočih moči, da se odrečejo spajanju avstrijskih vprašanj z drugimi problemi in da bo uresničenje njihovega umika iz Avstrije doprineslo k mednarodnemu zadovoljstvu. Za mir je potreben pogum do dejanj in spoštovanje do pravic tudi manjših narodov.“

Kot poročajo, je srečno naključje časovno združilo dva dogodka odločilne važnosti: prihod avstrijskega kanclerja ing. Raaba v Ameriko in govor francoskega ministrskega predsednika pred glavno skupščino Združenih narodov, v katerem je ta pokazal nujnost rešitve avstrijskega problema. Tako je prišla Avstrija v vrsti problemov, ki so preskusni kamen za svetovni mir in za mirno sožitje, končno veljavno na prvo mesto.

Zborovanje katoliškega učiteljstva

Na Dunaju je zborovalo katoliško učiteljstvo in je zavzelo stališče do nove šolske reforme.

Po prvi svetovni vojni so uvedli na osnovnih šolah štirirazreden pouk. Tako sta morali meščanska šola in gimnazija prevzeti vlogo petega razreda osnovne šole, kar se je pa izkazalo za neugodno. Na podlagi znanstvenih spoznanj je treba spet uvesti peto šolsko leto kot peti razred osnovne šole pri osemletni šolski obveznosti, pa tudi v slučaju, če se šolska obveznost podaljša na devet let.

Govorniki so poudarili, da je meščanska šola (glavna šola) najboljša predizobrazba za praktično življenje v poklicu, zlasti za dekleta, ki se hočejo posvetiti poklicu gospodinje in matere in ne mislijo na nadaljevanje študija.

Važen je zlasti problem izobrazbe učiteljev, ker ni vseeno, kakšnim vzgojiteljem zaupajo starši svoje otroke. Govornik je poudaril, da se je katoliško učiteljstvo od-

ločilo za seminaristično izobraževanje učiteljev na šestletnih učiteljskih akademijah. Le tako se morejo pripraviti učitelji notranje in zunanje na svoj poklic, da ga izvršujejo z navdušenjem in brezosebnim idealizmom.

OBČINSKE VOLITVE NA GRADIŠČANSKEM

V nedeljo so bile na Gradiščanskem volitve za občinske odbore, pri katerih je zmagala OeVP. Odstotek oddanih glasov za OeVP je za malenkost boljši kot pri volitvah za parlament v preteklem letu, še za spoznanje večje je napredovanje socialistov; VdU pa tokrat ni kandidiral.

Izid glasovanja je ta:

OeVP	76.149 glasov	48,81 %
SPOe	71.432 glasov	45,78 %
KPOe	5.445 glasov	3,48 %
drugi	3.033 glasov	1,93 %

Volitev se je udeležilo 93,29 odstotkov volilnih upravičencev, kar je zelo veliko.

Jugoslavija odklonila povabilo Sovjetov

V nedeljo je govoril v Kopru v Istri maršal Tito. Po poročilih agencije Reuter je zbudil njegov govor veliko pozornosti na Zapadu, zlasti izjava, da se Jugoslavija ne bo udeležila varnostne konference, ki jo je predlagala Sovjetska zveza; sicer pa Tito pozdravlja osnovno misel tega predloga. Jugoslovanski politiki smatrajo sovjetski predlog za nerealističen in je nevarno, da pridejo vzhodne države na tej konferenci do sklepov, ki morejo povečati napetost v Evropi.

Tudi je Tito dementiral domneve, da bi zašla Jugoslavija spet v kominformski kurz. Izjavil je, da ni razloga, da bi prekinili zveze z Zapadom, čeprav se Jugoslavija nikoli ne bo priključila NATO-u, upa

pa, da se bodo odnosi Jugoslavije do Sovjetske zveze izboljševali na podlagi enakopravnosti.

VOLITVE V POLJEDELSKO ZBOROVNICO NA ŠTAJERSKEM

Pri nedeljskih volitvah v poljedelsko zbornico na Štajerskem so prepričljivo zmagali pristaši OeVP, ki so dosegli 86,2 % oddanih glasov (prej 79,5 %). SPOe je dobila 9,6 % (prej 7,9 %), nacionalni kmetovalci 4,2 % (VdU prej 12,5 %). V deželno zbornico pošlje OeVP 33 mandatov in SPOe 6. Pri porazdelitvi okrožnih mandatov vodi OeVP z 214 mandati, sledi SPOe z 22 in nacionalni kmetovalci s 4 mandati.

svoje velikansko začudenje so tam odkrili podoben svet. Namesto zvezd so tod elektroni, protoni in neutroni, ki pa enako krožijo v čudni praznini materije kakor ozvezdja. Tako oboževana snov je torej bolj nič kot nekaj in še ta „nekaj“ je skrivnostna sila, energija, ki razodeva svojo veličino tudi v strašnem učinku modernih bomb. Sodobni zdravniki danes spet vedó, da se za brezštevilnimi boleznimi, ki trpinčijo človeka, največ skriva notranji, duhovni in duševni nered bolnikov. Družboslovci in modroslovci se mučijo z vprašanjem, kaj sta pravzaprav tako hvalisana svoboda in demokracija, ki jih zna sodobje tako

rafinirano izrabljati in zlorabljati, in doznajajo, da je prava človekova svoboda čudovito slična duhovni svobodi nedolžnega božjega otroka. O demokraciji pa vedo, da je samo zmeda in nered, če ni nad njo avtoritete, dostojanstva Stvarnika samega.

Tako se — seveda šele v najboljših glavah — v Evropi spet poraja in obnavlja veličastni svet katoliške kulture in to ne glede na režime zapadnega ali vzhodnega kova. Ti režimi so ob njem kakor enodnevne in bodo prej ali slej prešli, evropska ljudstva pa bodo vedno bolj odkrivala Očeta nad seboj in se mu bodo predajala z rastočo otroško ljubeznijo.

K R A T K E V E S T I

Winston Churchill bo praznoval 80. novembra svoj 80. rojstni dan. Za to priliko dobiva že sedaj darila — v večini cigare.

Do nemirov je prišlo v zahodnonemškem parlamentu, ko je minister za družine Würmeling izjavil, da so delali nekrščansko tisti poslanci, ki niso volili dr. Gerstenmaierja za predsednika parlamenta.

Belgijski učitelji stavkajo. Da podkrepijo svoje zahteve za zvišanje plač, so se učitelji v Belgiji odločili za enodnevno stavko.

Iz kitajskih zaporov so odpustili patra Alberta Sohler, ko so ga tri leta mučili v ječi. Po telesu ima vse polno brazgotin in noge so mu skoraj čisto otrpnile, ker je bil stalno v verigah. Izjavil je, da je v zaporih v rdeči Kitajski še vedno mnogo duhovnikov.

Cela vas je pogorela v bližini Cortine d'Ampezzo. Zaradi hudega vetra niso mogli ničesar rešiti in, preden je prispela požarna bramba iz sosednjih vasi, je že vseh 12 hiš pogorelo.

Za svetnico je bila pred kratkim proglašena sestra Marija Pallota. Kot hči revnega italijanskega kmeta je stopila kmalu v red frančiškank in je šla nato v misijone na Kitajsko, kjer je leta 1905 podlegla tifusu. Prav do svoje smrti je z vso požrtvovalnostjo stregla bolnikom. Te dni je bil proglašen za svetnika tudi francoski misijonar Jean Martine Moye.

Star 121 let je umrl v Turčiji Hadji Seytfe. Bil je sedemkrat poročen in zapušča 27 otrok in več kot 100 vnukov.

Argentinski državni predsednik Peron je pred kratkim obdobil štiri škofo in del argentinske duhovščine, da delajo proti državi. Dal je zapreti pet duhovnikov. Izdano je bilo povelje, da morajo javno delovanje duhovnikov strogo nadzirati. Zaprli so dve katoliški študentski ustanovi in pri tem aretirali več študentov.

Prizivno sodišče v Parizu je obsodilo časopis „Paris Match“ na plačilo 500.000 frankov kot odškodnino bivšemu jugoslovanskemu kralju Petru, ker je ta časopis objavil, da je bivši kralj v poslovnih zvezah z morilci svojega očeta.

Abesinski cesar Haile Selassie je sprejel povabilo zveznega predsednika in bo prišel predvidoma 29. novembra na Dunaj.

V novem parlamentu Nove Zelandije so štirje poslanci domačini. Maori, ki jih je še okrog 60.000, so prevzeli že skoraj čisto evropsko civilizacijo, le tetoviranje se je precej ohranilo.

Število prometnih nesreč se je v zadnjem tednu v Avstriji nekoliko znižalo. V preteklem tednu je bilo na vsem zveznem ozemlju 970 prometnih nesreč, pri katerih je bilo 531 ranjenih in 17 mrtvih. Na Koroškem je bilo 83 prometnih nesreč s 54 ranjenimi in 2 mrtvima.

Andrej Višinski umrl

V ponedeljek dopoldne je umrl v svojem stanovanju v New Yorku sovjetski delegat pri UNO in namestnik sovjetskega zunanjega ministra Andrej Višinski zaradi srčne kapi. Bil je ravno namenjen k UNO, kjer je hotel poslušati napovedani govor francoskega ministrskega predsednika, pa se je na pločniku pred hišo zgrudil in kmalu nato umrl.

Zaslovel je pred zadnjo vojno, ko je nastopil pri mnogih fingiranih procesih kot vrhovni državni tožilec, kjer je rešil svojo nalogo v popolno zadovoljstvo predstavljenih komunističnih funkcionarjev. Med vojno je prevzel ministrstvo za državno kontrolo in leta 1949 za Molotovom zunanje ministrstvo, kar pa je po Stalinovi smrti 1953 oddal spet nazaj Molotovu. Nato je bil imenovan kot stalni zastopnik Sovjetske zveze pri UNO.

Politični teden

Po svetu . . .

Najbrž se tudi v prihodnjih tednih kaj posebnega ne bo zgodilo, saj mora prej priti do političnega razčiščenja okrog dveh diplomatskih „osi“, ki sta nastali s pariškimi sklepi in pa s predlogom sovjetske vlade o evropski obrambni konferenci.

Prva je nedvomen uspeh Zapada, ki potrebuje sicer s pristanki francoskega in nemškega parlamenta še piko na i, druga pa je širokopotezen poizkus s koncesijami preprečiti v zadnjem trenutku sprejem bonnske Nemčije kot enakopravnega in oboroženega partnerja v krog njenih zapadnih sosedov.

Od dneva objave moskovskega predloga do danes pa je nastopilo že nekaj novih momentov, ki dajejo jasnejšo sliko:

1. Katera povabljenih triindvajsetih evropskih držav je sprejela, katera odklonila, katera se še ni izjavila o sovjetskem predlogu?

Predlog so sprejele države vzhodnega bloka, kar je bilo z gotovostjo pričakovati, odklonile so ga države podpisnice pariškega sporazuma; nekaj držav vsled svoje zemljepisne lege ali političnega položaja še ni izreklo niti „da“ niti „ne“. Vsled zemljepisne lege je predvsem Finska kot neposredna sosedica Sovjetske zveze v veliki zadregi.

Finska je redek primer, da se je komunistični imperializem ustavil na njenih mejah. In to je bil celo Stalinov kurz, ki je do osrčja Evrope vse „sateliziral“, kar mu je uspelo. Finska je ostala samostojna, parlamentarno-demokratska po zapadnem vzorcu. Po navodilih iz Moskve se je umaknila iz političnega življenja znana družina komunističnih politikov Kuusinen, ki je imela v Kremlju najmanj toliko vpliva kot katerikoli drugi voditelji komunističnih strank v Evropi. Finska je morala odstopiti strateško važne predele na jugu, plačala je težko vojno odškodnino, toda obdržala je svojo notranjo politično in gospodarsko strukturo.

Leta 1948. pa je sklenila s Sovjeti nekakšen politični sporazum, po katerem se obvezuje na „posvetovanje“ s njimi, kadar bi šlo za stvari, ki se tičejo obeh držav, obenem pa vsebuje pakt tudi klavzulo, po kateri se ni dolžna vmešavati v zadeve svetovno-političnega pomena. S tem bi tudi Sovjetska zveza jamčila finsko nevtralnost.

Povabilo moskovske vlade na konferenco o evropski varnosti spravlja zato finsko vlado v dokajšnjo zadrego, ki se izraža v čakalju.

Med državami, ki se še niso dokončno izjavile, je treba šteti tudi Jugoslavijo, katere splošna mednarodno-politična linija prav tako ne obvezuje do „da“ ali „ne“. Vendar zaradi dejstva, da taka konferenca ni mišljena drugače kot narekujejo politična poteza za svet. politiko in vsaj zaenkrat nima praktičnega pomena in izgledov na uspeh, se bodo tudi te države verjetno distancirale od take konference.

2. Kaj so izjavili v tej zvezi predstavniki posameznih prizadetih držav?

V Angliji sta tako vlada kot opozicija odobrili pariške sklepe in odklonili sovjetsko ponudbo, dokler pariški sklepi s posarskim sporazumom ne bodo pod streho z ratifikacijo v francoskem in bonnskem parlamentu.

Francoski ministrski predsednik Mendès-France je v Ameriki izjavil isto, da bo namreč ostal zvest Zapadu. Mnogi — posarskemu sporazumu nasprotni Nemci pa se bojé, da bo ta premeteni državnik dobil za svojo zvestobo od Amerike njeno podporo v tem sporazumu, s katerim zadeva Adenauer na težave. Nujno ameriško priporočilo bi dokaj razorožilo nemške nasprotnike tega sporazuma. Seveda se Mendes-France ne bo vrnil tudi brez krepkih finančnih podpor.

Z ozirom na skoraj soglasne izjave iz zapadnega tabora, da je datum 29. novembra, katerega je predlagala Moskva za sestanek evropske obrambne konference, neprikladen in prezgodnji, ker je treba prej ratificirati pariške sklepe, pa je sovjetski zunanji minister Molotov izjavil dopisniku „Pravde“, da bi njegova vlada pristala na preložitve konference, če bi preložili tudi ratificiranja.

Gre torej spet za pridobitev na času

Iz zapadno-nemške prestolice je namreč prišla vest, da je kander Adenauer v svoji vladi komaj z enim glasom večine dobil za-

upnico za svoje sporazume, katere je sklenil v Parizu glede usode Posarja. Stvar za nemškega kancerja sicer ni kaj nevarna, ker so proti-glasovalci v glavnem prijavili zgolj svoje pomisleke in „boljše“ predloge in pri tem povedali, da kljub vsemu žele sodelovati tudi vnaprej v Adenauerjevi vladi. Položaj v Bonnu pa dovoljuje tudi Molotovu, da pohiti s koncesijo o preložitvi konference, saj ga to nič ne stane.

Medtem bi iz Evrope vedeli povedati v glavnem le še o obrobni dogodkih: Absinski cesar obiskuje evropske države in preseneča gostitelje in javnost s svojo res kraljevsko dostojanstvenostjo in pozornostjo. Tako je stolnica v Kolnu (Kölnu) podaril dragoceno preprogo, zapadnonemškemu predsedniku kip svobode iz slonove kosti in zlata. Iz Nemčije je odšel na Norveško. Poleg darov pa deli nervoznim evropskim državljanom morda še bolj dragocene nasvete, kako je mogoče v korist človeštva vpreči tudi „goloba miru“, ne da bi „angel miru“ kaj izgubil na svoji veličini.

Iz držav vzhodnega bloka — predvsem iz Madžarske — pa prihajajo poročila o hudih gospodarskih krizah in stisnjenosti brezposelnih delavcev.

Iz Vzhodne Nemčije pa prihajajo poleg sličnih vesti še grožnje na naslov bonnske vlade in parlamenta, če bi sprejela pariške sklepe.

Pri vsem tem pa imajo bistri opazovalci vtis, da utegne vse skupaj biti preračunana igra, da se prvi kot drugi Nemci veselé obojne oborožitve.

. . . in pri nas v Avstriji

V avstrijskem parlamentu še vedno razpravljajo o proračunu. Kot je ob taki priliki običajno, so načeli poslanci razna vprašanja. O proračunu kot takem bo naš list še posebej pisal, ko bo mogoče obdelati ob koncu razprave v parlamentu vse kot celoto. Omenili bi tu le nekaj zanimivosti.

Zopet so načeli vprašanje šolstva na Koroškem.

V odgovoru je minister za prosveto dr. Drimmel dejal, da bo to vprašanje preštudiral in se pomenil z deželnim glavarjem Wedenigom, da se zadeva končno sporazumno reši. Večkrat smo že zapisali, da v hitro rešitev ne verjamemo in da bo ostalo še nekaj časa pri sedanjem stanju, ki ga mi sicer odobravamo samo v toliko, kolikor se postava o dvojezičnem šolstvu po duhu izvaja.

Razni govorniki so kritizirali agrarno politiko,

češ da kmetje vedno bolj prihajajo v težaven gospodarski položaj. Predvsem pri ceni za mleko je očitno, da je prenizka in ne dosegá vsote, ki bi krila dejanske stroške proizvodnje. Končno pa so zastopniki kmetijstva na ljubo „koalicijskemu miru“ izjavili, da ne bodo gnali svojih zahtev na ostro. Delavci in meščani hočejo poceni živeti, kmetje pa morajo, kot zgleda, le še tudi danes naprej vzeti to na svoj račun.

Tito in Sovjetska zveza v svetovnem časopisju

Ameriško časopisje ugiblje o dejanskem položaju po ponovnem zblizanju med Beogradom in Moskvo. Pišejo, da to novo zblizanje dá slutiti, da se hoče Jugoslavija vrniti nazaj v naročje Moskve. Gotovo je to nevarnost, na katero je treba paziti. Domnevajo pa, da je treba iskati razlago za novo ponašanje Tita v tem, da gre po njegovem mnenju mrzla vojna h kraju.

Pri zmanjšanjem pritisku vidi Tito možnost normalnih odnosov z Madžarsko, Bolgarijo in Romunijo enako kot Sovjetska zveza in verjetno tudi poživitev trgovine. Seveda bo sprejel vse, kar mu bo pripadlo. Je pa Tito dovolj realističen, da bo še naprej obdržal zveze z Zapadom, ker rabi pomoč, ki mu jo more nuditi le Zapad. In po mnenju časopisja je pogodba o Trstu in

Notranji minister Helmer

je ponovno zavzel stališče do napadov na demokratične uradnike, ki prihajajo iz nacistično navdahnjenih krogov. Že zadnjič smo pisali o zadevi majorja Kaesa. Zdaj se je začela tudi gonja proti dvornemu svetniku Wagnerju, ki raziskuje razne „skandale“. Trenutno se bavi še z nedostatki, ki so se pojavili pri eksportu. Saj so nekatere firme, kot smo že svojčas poročali, opeharile državo za težke milijone. Vsekakor napadi na dvornega svetnika Wagnerja niso tako značilni kot oni na majorja Kaesa, saj izvirajo le bolj iz „kuhinja“ notranjepolitičnih tekmecev OeVP in SPOe. Napadi v zvezi z majorjem Kaesom pa kažejo nevarno poživitev nacističnega duha.

Ni čuda torej, da je zavezniški svet odklonil dve postavi,

ki naj bi bivšim nacistom zopet vrnilo odvzeto premoženje ter odpuščenim nacističnim uradnikom zagotovili pokojnine. Parlament je bil torej prisiljen, da je vzel to na znanje in v premislek. Rešil se je iz zagate s tem, da je sklenil odgovoriti obravnavanje tega vprašanja do prihodnjega leta.

Iz Amerike so javili, da so židovske organizacije

sklenile zahtevati od kancerja Raaba, ko bo na obisku v Ameriki, končno priznanje njihovih reparacijskih zahtev. Znano je, da imajo židje v Ameriki velik vpliv. Židje sami trdijo, da smejo od Avstrije zahtevati 200 milijonov dolarjev kot odškodnino za izgubljeno premoženje. Vendar so pripravljeni zadovoljiti se z 12 milijoni, če kander obljubi takojšnje plačilo vsaj 6 milijonov. Znano je, da je Zapadna Nemčija židovske zahteve že priznala in redno plačuje težke milijone v Izrael.

Glede Trsta

se Avstriji ne mudi. Pričakujejo, da bo Italija kmalu povabila na konferenco zainteresirane države. Avstrijski gospodarski krogi so izdelali že prošli teden poseben memorandum glede tega vprašanja. Tam pravijo, da se je zaenkrat Avstrija orientirala precej na nemški pristanišči Bremen in Hamburg, kljub temu pa še participira na pristaniškem prometu v Trstu s 70 odstotki. Ako Italija ne bo nudila, pravijo v spomenici, daljnosežnih ugodnosti, se bo promet iz Avstrije v Trst vedno bolj krčil. Pri tem poudarjajo tudi, da imata omenjeni nemški pristanišči bolj moderne naprave in ne samo ugodnejše cene.

Notranja gospodarska stabilizacija

se je precej utrdila. Vendar so razni znaki, da delavske zveze hočejo doseči višje plače, a koravno se cene niso skoro nič povišale. V gospodarskih krogih se takim tendencam protivijo in trdijo, da bi morale potem nujno poskočiti tudi cene in bi naše gospodarstvo ne moglo več konkurirati na svetovnem trgu. Tudi kmetijstvo tega ne razume, ker so ravno iz krogov delavskih zvez vedno in zdaj ponovno odklonili pravične zahteve po zvišanju cen za nekatere pridelke. Kot nekaj slab znak za tozadevne komplikacije na obzorju našega gospodarstva smatrajo stavko, ki so jo proglasili delavci v mlinih, da bi izsilili višje plače. Sicer pa je vobče znano, da so razne panoge gospodarstva „na tiho“ spremembo posameznih kolektivnih pogodb že tekoče (v tem letu) zvišavale plače.

JUGOSLOVANSKI VLJUDNOSTNI OBISK V BELI HIŠI

Iz Washingtona poročajo, da je vodja jugoslovanske gospodarske misije, ki se mu trenutno v Združenih državah Amerike, general Svetozar Vukmanovič obiskal predsednika Eisenhowerja v Beli hiši v Washingtonu.

General Vukmanovič je izjavil, da prinaša osebne pozdrave predsednika Tita.

Jugoslovanski poslanik, ki je bil tudi navzoč, je nato ugotovil, da niso obravnavali nobenih posebnih problemov, temveč so govorili le o splošnih stvareh. (AND)

SLOVENC

drama in po svetu

MARIJANSKI KONGRES V RIMU

Ob koncu oktobra je bil v Rimu marijanski in mariološki kongres, ki smo se ga udeležili tudi Slovenci. Imeli smo pri tem svoj odsek pod predsedstvom p. Antona Prešerna. Nastopili so znani govorniki kot msgr. Jakob Ukmar, ki je govoril o temeljih in značilnostih Marijinega brezmadežnega spočetja in kraljevanja; p. Anton Koren D. J. je govoril o pobožnosti do Brezmadežne na Vzhodu; dr. Alojzija Sušterja referat o Mariji in duhovniku je prebral g. Janez Zdešar; p. Karel Truhlar D. J. je govoril o novejših Marijinih prikazovanjih, p. Roman Tominec OFM o Brezmadežni v slov. likovni umetnosti in p. Franc Ačko o Mariji in glasbi. Govorila sta tudi p. Bruno Košak OFM o odnosu sholastike do Marije in dr. Janez Vodopivec o Brezmadežni in papeški nezmotljivosti.

Na večer pred zaključkom so nosili v svečanem sprevedu po rimskih ulicah Marijine prapore. Prav posebno mesto so dodelili preganjani Cerkvi. Slovenci so nosili štiri Marijine zastave: prvo s podobo brezjanske Marije Pomagaj, nato svetogorsko Mater božjo, mariborsko Mater milosti in Marijo iz Cerkelj.

Za zaključek je sv. oče na praznik vseh svetih razglasil novi praznik Marije Kraljice nebes in zemlje.

V Piranu je bilo nedavno ustanovljeno slovensko paroplovno podjetje „Slovenija linija“. Trenutno rapolaga podjetje z eno ladjo s 700 tonami, dve pa sta v delu. V načrtu imajo še več naročil.

Boštjana Hladnika film „Pravljica o ljubezni“ je dobil v Cannes, ki je znano filmsko festivalno mesto, nagrado in priznanje. Za osnovo filma je vzel Hladnik Anderseovo pravljico „Zaročenca“, kjer nastopata kot glavna junaka personificirani otroški igrački Vrtelko in Zogica.

KANADA

Kanadčani v Torontu so priredili Marijin misterij, kot smo videli podobnega pred kratkim tudi pri nas v Celovcu in Velikovcu. Tam so nastopili v zaključnem prizoru, ki predstavlja Marijino zmagoslavje, kot posebna skupina Slovenci v narodnih nošah in s slovensko zastavo.

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE

Frank J. Lausche je bil sedaj petič izvoljen za guvernerja v državi Ohio, kar je nekaj izrednega v Ameriki. Čujejo se glasovi, da ima izglede za bodočega predsednika Združenih držav.

Cerkev v Jugoslaviji

Kot poroča „Kathpress“, je položaj Cerkve v Jugoslaviji, zlasti na Hrvaškem, zelo težaven. Novoimenovani pomožni nadškof v Zagrebu dr. Franjo Seper je pod stalnim policijskim nadzorstvom. Po poročilih, ki prihajajo iz dobro poučenih krogov, se po svojem imenovanju še ni mogel pokazati vernikom svoje škofije in tudi ni mogel darovati še nobene javne slovesne svete maše. Tudi mu še ni bilo mogoče obiskati nadškofa kardinala Štepinca, ki je še vedno v hišnem zaporu samo 60 km oddaljen od Zagreba.

Komunistična tajna policija je v zadnjem času zaprla 50 hrvaških duhovnikov v škofijah Zagreb, Zadar in Šibenik. Očitajo jim, da so delali za ločitev Hrvaške od Jugoslavije, da bi s tem cepili jugoslovansko državno tvorbo, dalje, da so podpirali državno sovražno politiko Vatikana. (KNA)

ZMANJŠANA STORILNOST POLJSKIH TOVARN

Casopisje v komunistični Poljski se pritožuje nad razmerami in storilnostjo v nekaterih tovarnah. Tako so morali v tovarnah za konfekcijo „Pariške komune“ v Poznanju diskvalificirati v devetih mesecih tekočega leta več tisoč metrov volnenega blaga v vrednosti 11.900.000 zlotov. Kljub protukrepom se položaj v oktobru ni nič izboljšal in gospodarski položaj postaja že neugoden, ker so morali pri istih stroških proizvodnje znižati ceno blaga zaradi manjšše vrednosti.

Tudi tožijo, da obrati ne izpolnjujejo predvidenih načrtov. Kot poroča „Lodzki ekspres“, je to posebno vidno v tovarni „Varynski“, kjer so v zastanku za več tisoč metrov blaga, kar že ogroža gospodarstvo. Od izdelanega blaga pa je tudi do 75 odstotkov — neuporabnega.

Koroški, zavarujte pri KALABRAND!

(Koroška deželna zavarovalnica za škodo po ognju)

Celovec - Klagenfurt, Alter Platz 30

Tel.: 18-46, 18-47

Manifestacija narodnega bogastva jugoslovanskih narodov:

Beograjski balet

V DVORANI DELAVSKE ZBORNICE V CELOVCU

Gostovanja ljubljanskih in beograjskih baletnih skupin so za koroško glavno mesto postala že pójem zase, saj so dvorane vedno polne, da ne rečemo nabite. Nedvomno sta v prvi vrsti pripomogli k temu dve stvari: visoka mednarodna kvaliteta ansamblov in pa rastoče zanimanje celovškega gledališkega občinstva za kulturna ustvarjanja v Jugoslaviji, posebno še za ljudsko plesno umetnost, ki se je pri večini evropskih narodov morala umakniti modernjšim in plitvejšim ter zato kratkotrajnejšim ter malo značilnim izraznim sredstvom.

Prav zato so nastopi jugoslovanskih ansamblov s sodobno prirejenimi ritmičnimi in v veliki meri mimičnimi plesi, v kakršnih so predniki pred dolгими stoletji dajali duška temu, kar jih je veselilo in težilo, za Evropo takorekoč odkritje. Ta nova umetnostna panoga jugoslovanskih gledališč je z enim samim mahom presenetila evropsko kulturno javnost in to prav temeljito. Tukaj živi in se goji še to, za čimer drugod morejo samo še žalovati, v kolikor so to sploh imeli. Kazati danes viteze in njihov hlapce v takratnih oblekah je mrtva muzejska zadeva. Pokazati, da je isti narod že pred 800 ali 1000 leti pel in plesal v istem duhu in istem taktu ob istih temeljnih glasbenih motivih in da je to ohranil do danes, da je takorekoč doživel renesanso svoje pradačne ljudske umetnosti, je ne samo sijajen dokaz velikanske vitalne moči, temveč tudi dokaz najgloblje zakoreninjenosti njegove duševnosti.

Sicer je bilo že mnogo slavnih Evropejcev, ki so spoznali, kaj tiči v narodih „Balkana“. Sam Goethe se je pričel učiti srbsčine, da je mogel globlje in hitreje vrednotiti narodne pesmi, katere je zbral in uredil pesnik Karadžić. Devet debelih knjig ali „ciklusov“ je zbral, pa samo del vsega, kar je v srbohrvaščini opeval narod.

Z glasbenimi motivi je slično. Prenekateri skladatelji, ki so se slučajno mudili med temi narodi, so „odnesli“ spomine, katere zasledimo v njih opernih delih.

Politični in drugi dogodki so preprečevali — pa seveda malo domišljavosti ali preveč samodopadenja — da bi bile vrednote narodne folklorne teh narodov prodrle v evropsko visoko kulturo.

Seveda je še dokaj drugih vzrokov: molovska oz. atonalna glasba, za katero srednjeevropsko uho dolgo ni bilo dovzetno, itd.

K vsemu temu tudi ni odveč omeniti, da so n. pr. razstave srednjeveških fresk srb-

skih in macedonskih pravoslavni samostanov povzročile po evropskih kulturnih središčih — Dunaju, Parizu itd. pravcate senzacije zaradi svoje starosti — 11. stoletje in vesled edinstvenega barvnega in predstavnega izražanja.

V kolikor jugoslovanski narodi niso mogli iz političnih zaprek in narodnostnih zatiranj res nekaj ustvariti na polju operne in simfonične glasbe, so to več kot nadomestili s tem, kar zmorejo sedaj nuditi za poživljenje sedanjega skoraj mrtvičnega stanja v ustvarjalnosti svojih severnih in zapadnih sosedov.

Povod za na prvi pogled smelo trditev je bilo gostovanje in uspeh jugoslovanskega narodnega plesnega ansambla. To pa velja seveda tudi za vse tiste narode, ki se niso izžrpali v lastni izumetničenosti.

Beograjski balet je v glavnem prinesel bogatejši in artistično-plesno skoraj preveč odrsko naštudiran spored, kot pa smo ga videli pred dvema letoma. Mislim v toli-

ko, da je skoraj filmska naglica odvijanih plesov gledalcem zadržala dih in bo večini njih ostal vtis, da so videli nekaj, kar so samo z očmi obdržali: v neprestanem ritmu smejoče se in divje-resne obraze bitij iz alabastra, kavčuka ali žive krvi, bleščečih oči. Moški gledalci so si zapomnili gracioznost plesalk, prirodno ljubkost, izvirajočo iz ponosa. Damam so ostali v očeh moški plesalci s svojo res moško viteško elementarnostjo pomena, ki vsebuje natančen, iz naravnosti narekovan odnos do mladenke, svojega naroda in domovine.

In vse to je bilo podano v tako zgoščeni meri, kot da bi bili prireditelji nameravali prebuditi tudi take z manj dojemljivimi ušesi in počasnim dojemanjem za kaj novega. Celovško občinstvo je v celoti sprejelo predstavo s velikim navdušenjem in ocene v celovških časopisih so ne glede na njih ideološko ali politično pripadnost zelo objektivne, prav laskave in priznave.

Slovenski narod nima folklornega bogastva v tej obliki in zgodovinski lepoti, more pa po svoje kot slovanski narod morda nemškimi sodeželanom odkrito posredovati svoje občudovanje folklorne lepote svojih najbližnjih krvnih in jezikovnih sorodnikov.

Učiti nevedne

Mati, nauči svoje otroke materinske govorice!

Učiti nevedne je dobro delo duhovnega usmiljenja. To dobro delo more vršiti že otrok, ki mlajšemu otroku pomaga pri učenju. Jezus pravi o dobrih delih: „Kar ste storili najmanjšemu mojih bratov, to ste meni storili.“ — Dobra dela so nekaj silno dragocenega. Nabirajmo si dobrih del! To so naši prijatelji, ki edini bodo šli z nami v večnost.

K dobremu delu: učiti nevedne spada tudi: učiti otroke materinsko govorico. To je gotovo tudi etična ali npravstvena dolžnost. Spirago pravi v svojem velikem ljudskem katekizmu, da smo dolžni ljubiti svojo materinsko govorico, da moramo svojo materinsko govorico bolj ljubiti nego druge govorice. Ta ljubezen do materinske govorice pa se kaže zlasti v tem, da matere svoje otroke naučijo materinsko govorico!

Ob Hitlerjevem času so sicer rekli: govori z otroki nemško! Toda to je bil brutalen nauk Hitlerjevega imperializma! Ta ukaz je bil strašna krivica, je bil izraz strašnega nasilstva nad našim narodom.

Doba Hitlerjevega nasilstva je minila in ves svet ga je obsodil. Z njim vred pa je bil obsojen tudi ukaz: Govori z otroki nemško! Danes velja zopet kakor vedno poprej: Govori z otroki v materinski govorici!

Kako lepo je govoril in pisal o materinski govorici škof Slomšek! Njegove besede si moramo vedno zopet poklicati v spomin. Vtisniti si jih moramo v spomin in v srce!

Škof Slomšek je l. 1849 takole pisal o materinski govorici:

„Kaj se vam zdi? Ali bi ne bilo bolje, da bi vsi ljudje govorili samo v enem jeziku? — Nikakor ne! Kako žalostno bi donale orgle, če bi bile vse piščali enake! Kako dolgočasna bi bila godba, če bi bili vsi instrumenti enaki! Kako dolgočasen bi bil tudi svet, če bi vsi ljudje govorili le en jezik!“

Med vsemi jeziki mora biti nam Slovenecem slovenski jezik najdražji in najljubši!

Že pred tisoč leti so naši pradedje v slovenskem jeziku Boga hvalili. Naš imenitni slovenski jezik se ne govori samo pri nas, nanj naletiš povsod; na vseh krajih zemlje boš našel svoje rojake.

Slovenec, ki zataji svoj jezik, je podoben nespametnemu kmetu, ki sleče svojo kmečko suknjo in obleče gosposko, ki mu prav nič ne pristoji. Ne prezirajmo drugih jezikov, toda slovenski jezik ljubimo najbolj!

Slovenščina, beseda mile matere, nam bodi tako draga kakor materina zemlja, na kateri nam je tekla zibel. Kratki in krepki so slov. pregovori, podobni Zlahtnim ja-

godam. Rodovitna je slovenščina v svojih oblikah, kakor so naše slovenske gorice. Le prizadevaj si spoznati lepoto našega jezika, pa ga boš ljubil kakor svoje oko.“

Tako je pisal škof Slomšek. Iz vsake njegove besede diha globoka ljubezen do naše mile materinščine!

Zopet pri drugi priliki je klical in bodril Slomšek:

„Ne bodi vas sram, da ste sinovi matere Slave! Materin jezik je najdražja dota, ki smo jo od svojih staršev prejeli. Dolžni smo ga skrbno ohraniti in svojim mlajšim zapustiti! O ljubi, lepi in poštenu slovenski jezik, s katerim sem prvič svojo mamo, dobrega ateja klical; v katerem so me moja mama učili Boga spoznavati; v katerem sem prvič častil svojega Stvarnika! Tebe nočem kakor najdražji spomin mojih rajnih staršev hvaležno spoštovati, te ohraniti, za čast in lepoto po pameti skrbeti; v slovenskem jeziku svoje ljube brate in sestre, Slovence, učiti in želim kot hvaležni sin svoje ljube matere, da kakor je moja prva beseda slovenska bila, naj tudi poslednja slovenska bo!“ —

Kakšna ljubezen do naše mile materinščine!

In zopet je klical in bodril škof Slomšek:

„Kdor svoj materin jezik zavrže, kakšno škodo si dela! Slovenski starši, ki slovensko znajo, pa svojih otrok slovenskega jezika ne naučijo, so kakor nehvaležni hišniki, ki svojim otrokom zapravljajo drago domačo reč, slovenski jezik, ki so jim ga dali njihovi dedi. Podobni so taki očetje in matere slabim gospodarjem, ki svoje očetno gospodarstvo prodajajo, drugo pohištvo kupujejo; poslednjič pa večidel beraško palico najdejo.“ —

Zlate besede, še danes ravno tako veljavne, aktualne in resnične kakor pred sto leti!

Za vsako dobro stvar pa je treba tudi moliti. Molimo, da naša draga materinščina na Koroškem nikdar ne propade! Molimo, da Bog razsvetli naše matere, da bodo naučile svoje otroke našo materinsko govorico!

Napoleon je v začetku decembra 1812. leta prišel v Grodno, ko je že pred tremi dnevi zapustil žalosten ostanek porazene vojske, da bi se nepoznan le v spremstvu nekaj zvestih mogel rešiti po izgubljenem boju iz Rusije v Francijo. Še v jutranjem miraku je prišel s sanmi na brod pri Grodnu, da bi prišel čez Njemen, ki kljub hudemu mrazu ni zamrznil.

„Ali je šlo že mnogo francoskih dezerterjev tu čez?“ je vprašal cesar iz sani prevoznika. Ta pa ni mogel vedeti, kdo je ta, ki je ves zavrt v kožuhe in ga sprašuje, pa je odgovoril:

„Ne, gospod, vi ste prvi.“

FRAN ERJAVEC, PARIZ:

KOROŠKI SLOVENC

(15. nadaljevanje)

XII.

VELIKA KARANTANIJA

Da bi pa ustvaril cesar proti še vedno jako močni Bavarski primerno protiutež, je povezal s Koroško tudi ostale zgoraj navedene kraje, razen Vzhodne krajine, in to skupino nazivajo zgodovinarji tudi Veliko Karantanijo. V njej so bili združeni skoro vsi Slovenci in so tvorili v njej tudi veliko večino vsega prebivalstva.

Tako so bili ustvarjeni pogoji, da bi se mogla razviti iz Velike Karantanije nekaka vseslovenska politična tvorba, kar bi imelo seveda potem tudi nedogledne posledice za ves naš nadaljnji narodni razvoj. Toda častilakomnost in oblastijeljnost nemških mogotcev sta to preprečila. Še takoj prvi koroški vojvoda Henrik je začel namreč spletakariti proti cesarju, zato je bil hitro odstavljen (l. 977). Sledila mu je, enako kakor tudi po drugih sosednjih krajinah, cela vrsta vojvod iz najrazličnejših nemških rodbin, kajti cesarji so gledali na to, da bi se nobeden ne mogel preveč utrditi in da bi ostali čim najbolj odvisni od centralne državne oblasti, zato tudi nobenemu niso izročali oblasti dedno. Slov. rodu sta bila od teh krajišnikov menda le dva Viljema, krajišnika v sosednji Savinjski krajini (v današnji Savinjski dolini). Leta 1002. je pa cesar razbil celo to velikokarantansko zvezo tako, da je vsako krajino posebej podredil naravnost kroni in s tem je potem tudi za stalno propadla možnost združitve vsega slovenskega ozemlja v eno politično celoto. Na Koroškem se je v teku teh dogodkov nekoliko bolj utrdil še Liutold iz mogočnega rodu Eppensteincev, ki je postal vojvoda l. 1077. in ga je nasledil potem njegov brat Henrik, vendar je z njim že l. 1122. ta rodbina izumrla.

Odslej se je vsaka spredaj navedenih krajin razvijala čisto samostojno, dokler se niso izoblikovale iz njih dežele, kakršne smo poznali potem do konca prve svetovne vojne in od katerih obstoji Koroška z malimi spre-

membami še danes. V začetku XI. stol. je Koroška obsegala ozemlje, kakršno je ostalo od stare Karantanije po madžarskih navalih. Segala je približno od Lienza na Tirolskem, do Golice, Marnberka in Vitanj na vzhodu ter od Visokih Tur z Murauom in Neumarktom na Gornjem Štajerskem do Karavank in Karnskih Alp na jugu, le Gornji Rož in Spodnja Zilja sta spadala nekaj časa še pod Furlanijo. Bila je torej skoraj na vseh mejah nekoliko večja, kot je današnja Koroška, a važno je to, da tudi v teh mejah ni ostala enotna. Vladaarji so namreč podarjali posamezne dele raznim svojim zvestim velikašem in tako so nastale že zgodaj tudi v okviru vojvodine Koroške tri bolj ali manj samostojne grofije, namreč Lurnska na zapadu in Junska na vzhodu, med obema pa Breška (nazvana po Brežah — Friesach). Za Slovence je v nekem pogledu imenitna zlasti srednja, kajti tudi njeni prvotni lastniki, grofje Seliški ali Breški, so bili slovenskega rodu. Iz njega je bila (menda l. 983.) rojena Hema, ki se je omožila s spredaj omenjenim slovenskim krajišnikom v Savinjski krajini in mu prinesla za doto tudi velika rodbinska posestva na Koroškem ter tako povezala slovensko Koroško s slovensko Štajersko. Izgubila je pa že zgodaj moža in zatem še oba sinova, tako da je ostala poslednja svojega rodu. Ker je bila jako pobožna in dobrosrčna, je iz svojega velikega imetja ustanovila znameniti benediktinski samostan v Admontu in ženski samostan na Krki. Umrla je l. 1045. Cerkev in zlasti koroško ljudstvo jo časti kot svetnico in njen grob v stari krški stolnici slovi kot božja pot.

XIII.

PONEMČEVANJE SLOVENSKE KOROŠKE

Vsi naznačeni politični dogodki so imeli velikanski vpliv tudi na narodnostno sliko velikokarantanskega in izrečno še koroškega ozemlja. Že spredaj smo slišali, da je bila stara Karantanija vsa popolnoma slovenska. Res je, da so v njej že pred prihodom Slovencev nekajkrat za kratek čas gospodarili tudi razni maloštevilni germanski rodovi, toda ti so vselej zopet kmalu izginili in niso zapustili v deželi nobenih sledov, razen morda prav

nekaj malega Longobardi v dolnji Ziljski dolini. Razni nemški zgodovinarji se sicer v potu svojega obraza trudijo, da bi iz izumetničenimi domnevanji dokazali nasprotno, toda vsa njihova prizadevanja so zaman.

Ob prihodu Slovencev v Karantanijo proti koncu VI. stoletja je bilo tu le nekaj malega prvotnega, bolj ali manj porimljanjenega prebivalstva, ki se je pa polagoma vse utopilo v slovenskem morju, tako da je bila potem vsa dežela kakšne dve stoletji izključno slovenska. Šele po ponesrečenem slovensko-hrvatskem upor proti Frankom v začetku IX. stoletja so začeli frankovski kralji podarjati posamezne karantanske predele raznim nemškim cerkvenim in svetnim velikašem, ki so dovali s seboj tudi prve nemške naseljence. Prvi so nam znani iz l. 822., nakar se potem vedno bolj množe. Precejšen je bil ta nemški dotok zlasti v zadnji četrtini IX. stoletja.

Toda to prvo nemško naseljevanje je bilo z madžarskimi napadi ob koncu IX. stol. skoro čisto ustavljeno; bilo pa doulej še ni toliko, da bi moglo izpremeniti še čisto slovenski značaj Karantanijske, kajti teh Nemcev je bilo razmeroma še malo in so se skoro porazgubili v slovenskem morju, a med madžarskimi napadi jih je nekaj zopet pobegnilo, nekaj se jih je utopilo med Slovenci in ostali so le posamezni mali osamljeni drobci.

Ta slika se je pa začela vidno spreminjati od druge polovice X. stoletja dalje, ko je bila zlomljena madžarska napadalna sila. Šele tedaj je vnovič nastopil tisti veliki val nemškega naseljevanja, ki je trajal kaka tri stoletja (od X. — XII. stoletja) in ki je tudi povzročil germanizacijo skoro vsega severnega dela Velike Karantanijske. Ker so štiristoletna slovenska bojevanja na vse strani in tedanje še neugodne zdravstvene prilike onemogočale, da bi se bilo slovensko prebivalstvo dovoljno namnožilo, so osrli veliki predeli dežele še vedno skoro prazni. Slovenci so se zlasti iz obrambnih razlogov držali najrajši robov ravnin, gričevja in prisočnih pobočij hribovja, a z gozdovi pokrite in večkrat še zamočvirjene ravnine in pa ozke, neprijetne alpske doline so ostale skoro neobljubene in torej tudi brez pravih gospodarjev.

CELOVEC

Vsako nedeljo in praznik je v stari bogoslovni cerkvi v Priesterhausgasse nedeljska služba božja ob pol 9. uri.

DAROVALI SO
za tiskovni sklad:

Marktl Andrej, Švica 30.—; Mlakar Ivan, Belgija 25.50; Česnik Ivanka, Švica 10.—; Jarc Jože, USA. 152.50; Jakopič Marjan USA 44.50; Pratkanec Lizi, Švica 20.—; Harderlap Franc, Celovec 5.—; Lavrih Janez, USA 25.50; Majhenič Ernest, USA 25.50.

za Starčev spomenik:

Petrič Janez, 20.—; neimenovana 50.—; neimenovana iz Gozdanj 10.—; Picej Mohor, Schwarzach 20.—.

za Limbarskega:

Mohor Picej, Schwarzach 20.—; neimenovani 100.—; dr. Janez Lučovnik, St. Janž 30.—; neimenovana iz Gozdanj 8.50; Pašterk Rok, Lepena 100.—.

Vsem, ki so darovali v dobrodelne namene, se iskreno zahvaljujemo. — Tudi vnaprej še upamo na dobroto naših zvestih bralcev.

OPOZORILO

Lepe slovenske božične razglednice dobite pri upravi „Nedelje“, Celovec, Viktringer Ring 26. Lahko jih naročite tudi po pošti.

Mesto cerkovnika
in organista

Razpisano je mesto cerkovnika in organista pri farni cerkvi v Hodišah. Interesenti naj se osebno predstavijo župniku do 31. januarja 1955. Župni urad Hodiše — Keutschach

ŠTEBEN V PODJUNI

V nedeljo, dne 14. novembra, se je poročil Rižnarjev Hanzej. Svojo izvoljenko si je izbral v Šmarjeti nad Pliberkom in sicer Kreščevo Brigito. Poročilo je bilo na Suhi, ker je nevesta nekaj časa živela na Suhi. Poročne obrede je opravil č. g. Igerc. Ravnotako se je vesela svatba vršila na Suhi. Sedaj pa sta mlada poročenca, katerima želimo vse najboljše in mnogo sreče na novi življenjski poti, v Podroju pri Globasnici.

GLOBASNICA

(Mladi gredo v novo življenje...)

Naša vas je širom Koroške znana kot nekako kulturno središče Podjune. Da pa znamo biti tudi veseli, to je pokazala zadnja nedelja, dne 21. novembra, ko je bila Šošterjeva gostilna ves popoldan in vso noč nabito polna. Kljub temu da je dvorana precej obširna, je bila ta dan premajhna. Temu pa ni dala povod kaka kulturna prireditve — kajti s temi bomo pričeli prihodnjo nedeljo (glej stran 61) — ampak kar dve poroki naenkrat sta privedli staro in mlado k Šoštarju, da se povesele z mladima paroma, ko sta napravila odločilen korak v novo življenje.

Tokrat so vzeli slovo od samskega stanu in se takorekoč poslovili od svoje upov polne mladosti ter se podali na pot zakonskega življenja kar štirje mladi ljudje, katere bomo pogrešali v dekliski in fantovski družbi.

Da pri Jomru v Mali vasi rabijo mlado moč, je razumljivo, zlasti sedaj, ko je usoda hudo prizadela z ognjem in bo zato treba pridnih rok. Sin Matevž se je takoj odločil in sklenil zakonsko zvezo z Pavlo Petek, pd. Krtovo v Globasnici, da mu bo kot zvesta žena stala ob strani v vseh veseljih in težkih dneh zakonskega življenja, da bosta tako skupno kovala lepšo bodočnost in družinsko srečo.

Drugi par, ki je tudi zadnjo nedeljo stopil pred poročni oltar, sta bila Lonca Markitz, pd. Jožpova, in Miha Panlavlič, pd. Turnarjev v Mali vasi. Kdo ne pozna Lonce? Vsi jo poznamo kot pridno in pošteno dekle; kot dobra igralka in cerkvena pevka je prav rada pomagala pri petju in prosvetnem delu. Tudi Miha je priden in varčen mož, saj je lepa hišica, v katero bo kmalu peljal svojo mlado ženo, zrastle skoraj le iz njegovih pridnih rok.

Med pokanjem topičev sta se mlada para podala v farno cerkev v Globasnico, kjer je poročne obrede opravil domači gospod župnik. Nato pa, kakor smo že omenili, je bila vesela „hojset“ pri Šoštarju. Gostov je bilo zelo veliko, okrnarjev pa še več, morda tudi zaradi tega, ker je bila to zadnja nedelja v cerkvenem letu in si je marsikdo mislil: „Kar dajmo ga še, pred vrati je itak že advent in bo treba biti priden.“ Tako je bilo res vse židane volje do

Pri nas na Koroškem

ranega jutra, tudi kuharice so lepo postregle, natakarji pa so komaj ustregli željam žejnih obiskovalcev. Tako je prinesla faranom zadnja nedelja mnogo veselja in zabave in se bo v adventnem času marsikdo lažje podal na pot premišljevanja in pokore; novoporočencem pa je bila ta nedelja začetek novega življenja v zvestobi do smrti. Vsi farani jim želimo obilo božjega blagoslova, mnogo sreče in zadovoljstva ter polno mero medsebojne ljubezni!

S.

GRABŠTANJ
(† Janez Lužnik)

V nedeljo popoldne so v Grabštanju položili k zadnjemu počitku tesarskega predelavca Janeza Lužnika, p. d. Blatnikovega Haneja, domačina iz Gore pri Grabštanju.

Kraj se ni doživel pogreba, kot je bil ta. Od vseh strani so prihili kmetje in delavci, da izkažejo prijatelju zadnjo čast. Bila je nedelja in delo ni nikogar zadrževalo. Prišle so tudi tri godbe, ki so mu zaigrale v slovo.

Ranjki izhaja iz Blatnikovega doma. Tam mu je gospodaril oče Valentin Lužnik, steber vernega slovenskega ljudstva v tem kraju. Velik posestnik oče ni bil, ali dobro je gospodaril, skrbno obdeloval svoje polje in že za svoje dobe znal pridelati več mleka, masla in sira kot drugi. Vse je spravljaj v Celovec in skrbno obdelano blago je lahko prodal po hotelih glavnega mesta.

Bog je dal Blatniku sedem otrok: tri fante in štiri dekleta. Otroci so bili zdravi in nadarjeni. Nadučitelj v Grabštanju je očeta zopet in zopet opozarjal, naj pusti katerega fantov študirat. Varčni oče je ugibal in ugibal, pa se mu je le zdelo, da ni mogoče, ker je bilo treba najprej odplačati dolg, ki ga je oče s posestvom vred prevzel. Marijanišča tedaj še ni bilo.

Najstarejši sin je bil Hane in bilo bi primerno, da ta postane gospodar za očetom. Ali ko mu oče nekoč izroči krave, da gre

V svoji visoki starosti ni več mogel opravljati težkih tesarskih del, pomagal pa je, kjer koli je bilo treba in mogoče. Žena ie zanj ljubeznivo skrbela, otroci, dva sinova, tudi tesarska delavca, delata očetu vso čast, ena hčerka se je poročila z uradnikom, mlajša, očetova ljubljanka, služi v Celovcu. Blagi pokojnik bo ostal ljudem nepozaben. Naj v božjem miru počiva.

Naj nam bo še dovoljeno, da omenimo, da ni bilo čuti pri pogrebu nobene slovenske besede.

V. P.

MEDGORJE

Na prvo soboto v oktobru sta si obljubila zakonsko zvestobo pred oltarjem Blažicev Jozej in Muci Rozi. Želimo jima božji blagoslov na življenjsko pot.

16. novembra pa je stopil pred oltar v Žitari vasi Štipihov Matija. Zakonsko družico si je poiskal v Goricah, Ano Kuster. Obilo sreče in božjega blagoslova obema na lepem posestvu na sončnih Rutah! Matijev oče je že več let cerkveni ključar farne cerkve; naj bi tudi Matija s svojo novo družino ostal zvest Bogu in Cerkvi.

Doživetje marijanskega kongresa je v naši fari poživilo čiščenje Matere božje.

17. oktobra pa je bil za obe fari velik marijanski dan, ki bo ostal vsem v nezabnem spominu. Ne vabila na druge prireditve iz bližnje okolice in ne lepi jesenski dan ni odtegnil nikogar. Fantom in možem, ki so nosili lep Marijin kip v procesiji in ga spremljali z gorečimi svečami, glasno molitvijo in petjem, in vsem ostalim velja le eno: da bi res ohranili vse to, kar so doživeli ta dan! Na misijonsko nedeljo so se postavili najmlajši s tem, da so za misijon darovali svoje molitve in sv. obhajilo, pa tudi darove. Popoldne smo pa pri misijonski prireditvi doživeli par lepih ur. —

Za sklep rožnovenskega meseca oktobra, na praznik Kristusa Kralja, pa so možje in fantje s skupnim prejemom svetih zakramentov in posebnim stanovskim dnevom

MARIJANSKA AKADEMIJA V BELJAKU

Dne 8. decembra na praznik Brezmadežne, ob zaključku marijanskega leta, bo ob pol dveh popoldne v farni dvorani sv. Nikolaja

MARIJANSKA AKADEMIJA

Misterij: „BREZMADEŽNA“ v 5 slikah s petjem in simboličnim razjanjem. — Cerkevni zbori pojo Marijine pesmi. — Zborna recitacija mladine. — Vstopnina 5 šilingov.

orat, so mu zbežale z oralom vred. Fant se je nato odločil za tesarsko obrt. Doma ga delo tudi ni veselilo. Hane je imel krepak tenorski glas in kmalu ga je dobilo tamošnje pevsko društvo v Grabštajnu v svoje vrste.

Vsa družina je bila nadarjena za petje in gledališke nastope. Ena izmed sester je redno dopisovala v „Mir“! Blatnikovi sinovi in hčerke so v letih, ko je v Medgorjah pastiriral župnik Kaplan, uprizarjali v Medgorjah in po okolici ljudske igre z najlepšim uspehom.

Čas je mineval, mladi rod raste. Hane je postal predelavec pri tesarskih podjetnikih v Celovcu. Z očetom se ni razumel, ker ga je nemška šola v Grabštajnu in nemška družba porinila na nemški tir. Zaslovel je kot izboren delavec, veliko je zaslužil in, če bi bil znal varčevati kakor oče, bi si bil lahko ustvaril lastno podjetje, pa je vse svoje življenje ostal le delavec, ki mora služiti drugim.

Brat Valentin, ki je bil mojster, se je preselil v Inomost, kjer je kmalu umrl.

Dom je prevzela sestra Kati, ki se je poročila s posestnikom Miklom na Skarbini. Ker sta imela dvojce posestev, sta Blatnikovo prodala in si obdržala Kajžrovo. Brat Nande je padel pri Grodeku.

Hane se je poročil doma v Grabštajnu. Tu je poleg svojega poklica sodeloval pri požarni brambli in je bil tudi njen poveljnik. Nekeč je delal pri kmetu. Ko zapazi sumljiv dim daleč tam na jugu v Medgorjah, je takoj pustil delo in tekel uro hoda, kjer je še pravočasno prišel, da je mogel izpustiti živino iz hleva in jo rešiti ognja.

kronali našo ljubezen do Marije. Večer za večerom se je farna družina zbirala v cerkvi, zadnji dnevi so bili prav praznični, zlasti v tridnevnic.

Marijina pomoč se v naši župniji v tem, Njej posvečenem letu res vidi; saj je že 12 družin uredilo svoje zakonsko življenje po božji volji s prejemom zakramenta svetega zakona. Da ima to velik vpliv na moralno življenje, se vidi povsod. Če bomo ostali zvesti sveti Cerkvi in jo imeli kot dobro mater, ki nas prav uči, potem bomo lahko molili: „Oče naš“. Nihče pa ne more imeti Boga za Očeta, kdor nima Cerkve za mater!

VERNBERG

Velika občina Vernberg z župnijami Strmec, Domačale in Skočidol ter z delom župnije Lipe je dobila z nedeljo, dne 7. novembra, po zaslugi sedanje občinske uprave nov lep občinski dom. Tam, kjer je doslej stalo staro bomo občinsko poslopje, ki sedanjim potrebam ni več zadostovalo, je tik pred

vhodom v novo hišo z gramozom posut, zravnani in vzvišeni prostor.

Nov dom obstoji iz kletnih prostorov, prizemlja in nadzemlja in ima poleg prostorov za uradovanje tudi prostor za seje občinskega odbora ter v nadstropju več sob, ki bodo služile za stanovanje orožniške postaje.

Več trdk je sodelovalo pri zgradbi te stavbe. Vse je lepo, svetlo in zračno. Tudi garaže ne manjka. Novo občinsko poslopje je stalo nad 450.000 šilingov. Zidala je občina z lastnim denarjem, le 70.000 šil. je dodala dežela. Vsi stroški so že plačani.

Slavnostna otvoritev je bila dne 7. novembra. Pozdravni govor je imel g. župan Zerovnik, ki ima nedvomno največ zaslug pri graditvi tega novega občinskega doma. V lepem govoru je podal vso zgodovino. Orisal je zgodovino občinskih poslopij minulih časov do sedanjega novodobnega poslopja. Otroci ljudske šole v Domačalah so se oglašali s pesmimi in deklamacijami. Zastopniki javnega življenja, kakor beljaški okrajni glavar in zastopnik dežel-

HALO! MIKLAVŽ!

Pridite po najboljšo kulturno dobroto za vaše malčke k upravi našega listal RADIJSKE PRAVLJICE je bogato ilustrirana knjiga, ki bo prinesla mnogo lepih uric mladim in starim.

ne vlade g. Krassnig, so se županu in vsem, ki so pri tem pomagali, zahvalili za lepo uspelo delo. Blagoslovitev sta izvedla župnika iz Skočidola in St. Jurija. Med posameznimi točkami pa je igral godbeni oktet. Vso slovesnost je zaključil imeniten obed v gostilni pri Brančku oz. Pibru.

Naj bi novi občinski dom služil kulturni, socialni in gospodarski blaginji vseh občanov.

POTOK PRI LIPI

Milo je pel edini iz druge svetovne vojne preostali zvon iz lin lipskega farnega stolpa, ko je v soboto, dne 13. novembra, nepregledna množica mož in žena ob spremstvu dveh duhovnikov nesla vzglednega farana pd. starega župka na Potoce, Florijana Fashinga-k pogrebu.

Pokojnik je bil svoje žive dni mož dela, veren in pobožen kristjan ter s svojo pred petimi leti umrlo ženo tudi vedno ljubitelj slovenske besede. Vse dni svojega življenja je bil globoko veren in skrben družinski oče. Enega sina mu je vzela svetovna vojna. Do zadnjega je pridno gospodaril in nosil poleg sina naslednika glavno breme pri delu. V njegovem življenju je zanimivo to, da baje od rojstva do groba ni bil nikoli bolan, torej zdrave nature.

Domači gospod župnik pa je ob odprtem grobu orisal z lepimi besedami njegov spodbudni značaj. Pevski zbor pod vodstvom odhajajočega organista pa mu je na domu in ob grobu zapel dve pretresljivi žalostinki. — Kratki so dnevi na svetu za nas,

urno nam mine odmerjeni čas,
blagor jim, kateri v Gospodu zaspe,
v slavi nebeški se tam prebude!

PRVA RAZSTAVA AVSTRIJSKIH SLIKARSKIH UMETNIKOV V LJUBLJANI

Avstrijske slikarske umetnike zastopajo tokrat slikarji s 119 deli. Zastopanih je 29 umetnikov, v glavnem grafiki. Razstava je v veliki Moderni galeriji. Otvoritev je bila v soboto, dne 20. novembra. Prisostvovali so predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti prof. dr. Vidmar, direktor Galerije dr. Karl Robida. Avstrijske so zastopali zagrebški generalni konzul dr. Edmund Krahel, kulturni referent koroške deželne vlade dr. Rudan in direktor koroškega deželnega muzeja dr. Moro.

Leteči pladnji tudi na Koroškem

Iz okolice Pliberka poročajo celovski dnevniki, da so številni potujoči domačini opazili takozvano „Untertasse“. Njih opis je povsem sličen ostalim, o kakršnih breme že več mesecev, da se pojavljajo po Evropi, zadnje čase predvsem v Franciji.

Bilo je v soboto okrog pol 6. ure popoldne, ko se je pokazala taka rdeča krogla, letela več sekund vodoravno v veliki višini in puščala za seboj bleščeč rep sličen metli.

Letela je od vzhoda proti zahodu. Isti pojav je opazilo več oseb tudi v okolici Sinca vasi in Velikovca.

Tudi iz okolice Blatograda in Šmohorja ter Radentheina poročajo o teh skrivnostnih pojavih, o katerih se širijo najrazličnejša mnenja, pa nikdo prav ne ve, kaj so in od kod izvirajo. Izvanreden slučaj se je pripetil na Radišah, katerega bomo opisali prihodnjič.

Narodno gospodarski pomen plemenskih sejmov

Do zadnje vojne so bili v navadi redni živinski sejmi. V vsaki občini in fari je bilo vsako leto redno nekaj takih sejmov. Po vojni so to staro navado močno opustili. Mesarji itak dobijo dovolj živine pri domačih živinorejcih in dobro plemensko živino ohranijo gospodarije le zase.

Kjer so živinske zadruge, gledajo njeni člani na to, da od dobre plemenske živine vzredijo čim več naraščaja - mlade, prvovrstne plemenske živine, ki ima vse znake in dobre lastnosti te pasme.

Z večletnim odbiranjem so naši živinorejci res veliko naredili. Sedaj imamo za domačo potrebo vedno dovolj dobrega plemenskega naraščaja. - Vsako leto je v St. Vidu živinski sejem, na katerem imajo lepo izbiro privatniki in občine našega južnega dela Koroške. Sem pridejo tudi kupci iz sosednjih držav, zlasti iz tistih krajev, kjer imajo živino iste pasme in morajo imeti za osveženje krvi plemenjake tuje reje.

Za naše narodno gospodarstvo je vsak tak sejem res velikega pomena. Poglejmo

POHIŠTVO V STAREM SLOGU - TAPE-
CIRANO POHIŠTO - DEKORACIJE

Velika izbira! - Zmerne cene!

PRAUSE

Celovec, Bahnhofstrasse 8, Fleischmarkt 9

samo v naše zbiralnice mleka in mlekarne! Mleka je vedno več in odstotek maščobe, po katerem ga cenimo, je tudi zadovoljiv. To je dokaz, da so v naših hlevih krave dobre mlekarice - potomce mlekarških prednikov. Lastnost mlečnosti pa prenese ravno plemenjak v največji meri na svoje potomstvo. To ve živinorejec prav dobro, za-

Cene lesa v preteklem mesecu

Po podatkih, ki jih ima na razpolago deželni svet za lesno gospodarstvo, so bile v tuzemstvu plačane franko postaja tele cene za m³:

Slabo poraben les:	
smreka, jelka	334.- S
borovec	281.- S
Okrogli les:	
smreka, jelka	445.- S
borovec	387.- S
macesen	492.- S
Les za telegrafске drogove:	
smreka, jelka	407.- S
borovec	435.- S

Nov način drenaže

Več poljedelcev in strokovnjakov je imelo te dni priliko videti v Krasta na Krappfeldu nov način drenaže travnikov. Sekcijski šef zveznega ministrstva za poljedelstvo in gozdarstvo dr. Ramsauer, ki je prišel z več inženirji zveznega preiskovalnega zavoda v Petzenkirchen, je izjavil, da gre tu za

to pusti za plemo vedno bikca od najboljše krave mlekarice. Napreden živinorejec vodi rodovnik, v katerem je za več rodov najzapisana vsaka dobra in slaba lastnost prednikov. Po teh rodovnikih se najlaže obvarujemo plemenjenja v sorodu, ki vodi v degeneracijo ali poslabšanje dobrih lastnosti, kakor n. pr.: mlečnosti, rodovitnosti, in zlasti zmanjšane odpornosti proti nalezljivim boleznim. Če smo po nevednosti le zašli v tako plemenjenje in imamo v hlevu še dobre plemenske živali, tedaj moramo dobiti od drugega plemenjaka iste pasme. Z njim v potomcih okrepimo - osvežimo kri in z njo vse že obstoječe lastnosti.

Isto velja za prašičerejo, ker svinja da v 2 letih tri gnezda mladičev. Že v enem letu imamo mlade svinje dorasle za oplemenitev, a zanje bi zopet morali imeti drugega merjasca, ki ni z njimi v sorodu. Tako smo ob najboljšem plemenjaku že proti koncu istega leta v zadregi in na začetku degeneracije. Marsikje še vedno plemenijo v sorodu, misleč, da je to le nepotreben strah; a kaj kmalu bodo videli, da se skotijo neenakomerno razviti mladiči, ki so slabotni in počasi rastejo, med temi je lahko že nekaj mrtvih; ali svinja nima mleka, ali je rodovitnost majhna itd. Po vsem tem lahko takoj spoznamo, da je pri reji prašičev nekje napaka, ki jo moramo poiskati in takoj odstraniti.

V St. Vidu na Glini je vselej tudi lepo številno plemenskih svinjic in merjasčkov. Te živali pridejo v naše vasi in za to občina navadno tudi poskrbi. Kljub temu še vedno ugotavljamo, da jih je ponekod premalo. Res je, da mora biti za merjasca dovolj velik in močan koč, je pa pri tem tudi nekaj zasluzka in skupne gospodarske koristi, s katero je ves trud primerno poplačan.

Rezani les:	
1. smreka, jelka:	
0-II široka roba	995.- S
0-II ozka roba	870.- S
III široka roba	820.- S
III ozka roba	767.- S
IV vse širine	708.- S
gradbeni les	820.- S
2. macesen:	
lepa roba	1200.- S
z robom	1160.- S
tesani les	965.- S
Les za kurjavo:	
bukev	115.- S
mehek les	85.- S

NOV NAČIN PAKIRANJA ČEBELNIH ROJEV

Čebelarstvo v Združenih državah v malem in velikem obsegu se v zadnjem času vedno bolj širi zaradi novega načina „pakiranja“ čebel za prodajo. Male in večje z žico zavarovane pakete s čebelami prodajajo zdaj v raznih velikostih in kombinacijah, z matico ali brez nje, in jih dostavljajo kupcem po pošti. Najbolj priljubljeni so paketi v teži 1,35 kg z eno matico, ki lahko ustvarijo krepak roj.

KRIŽANJE JABOLKA S HRUSKO

V Angliji se je posrečil izreden poskus križanja dreves. Križali so jabolko s hruško, kar je veljalo do sedaj za nemogoče. S pomočjo novega regulatorja za rast so napravili pestiče jabolk sprejemljive za plodni prah hrušk, tako da so zrastle hruške na jablanah. (ANZ)

KRIŽANJE ŽIVINE POSPEŠUJE PRIDELOVANJE MLEKA

Petnajstletni poskusi ameriškega poljedelskega ministrstva so dognali, da lahko s križanjem krav mlekaric s potomci preskušanih mlekaric drugih pasem dobijo še boljše krave mlekarice. Telice, ki so jih dobili s križanjem bika ene pasme s kravo druge pasme, so dajale več kot liter mleka več kot njihove matere med prvo mlečnostjo. Dale so tudi več masla. Nadaljnje križanje pa ni dovedlo do še večjega povečanja mlečnosti, ampak so te telice imele enako količino mleka kot njihove matere.

Našim gospodinjam

Dr. Nagai: MOJA ŽENA

Dr. Nagai, priznani japonski znanstvenik in eden najvidnejših katoličanov, je pred kratkim umrl na posledicah atomskih žarkov. Trpljenje je zelo vdanoprenašal. - Poleg znanstvenih del je napisal tudi literarne sestavke. Enega izmed teh objavljamo. V njem opisuje svojo ženo. Vredno ga je prebrati. Spoznali boste, kako velike žene premore tudi našnji čas. Drage bralke, ve pa skušajte dojeti iz njene veličine tudi nekaj zase - zadoščenje in vzpodbudo.

Tri leta potem, ko sem končal študij, sem se poročil. Moja mesečna plača kot asistenta na vseučilišču je bila malenkostna. Bilo je zelo težko živeti pri tako malenkostnem zaslužku. Pa od žene nisem nikoli slišal nobene tožbe. Nikoli ji nisem mogel prinesiti za darilo kak površnik. Nikoli nismo šli v gledališče, nikoli v kavarno. Naš edini oddih je bilo enkrat na leto potovanje na morje.

Dan za dnem sem ostajal dolgo v noč v svojem laboratoriju, medtem ko je ona delala doma. Vso obleko, kar jo je potrebovala družina, je preskrbela s svojimi pridnimi rokami. Nikoli se ni sminkala, čeprav bi lahko dobila najboljše rdečilo ali dober parfum. To je bil način, kakor so se takrat običajno lepoticile boljše dame. Moja žena je na svojih ramah nosila čeber z gnojilom v naš vrt in je delala od jutra do večera. K delu za družino se je pridružilo še delo, ki je prišlo nanjo kot na predsednico Katoliške ženske zveze, v kateri je bilo takrat v Nagasaki včlanjenih 18 društev. Edino plačilo za njen trud in delo so prinašali moji članki v časopisju. Kakšna druga bi morda na udobnem divanu z očmi preletela napisano. Toda ona ne. Pazljivo je vse prebrala s solzami v očeh, ker je vedela, da je življenje njenega moža v vsaki teh vrstic.

Najbolj srečen v družini sem bil vsako nedeljo zjutraj, ko smo šli skupaj v cerkev. Navadno sem peljal starejšega dečka za roko, ona pa je mlajšega nesla. In ko smo sedeli v cerkvenih klopih, so padali žarki vzhajajočega sonca kot žareče luči skozi pisano steklo.

Zaradi večletnega dela pri raziskovanju atomov se je izkazalo, da so smrtonosni žarki načeli moje zdravje. Isti dan, ko sem z gotovostjo zvedel, da so moji dnevi šteti, sem ženi vse zaupno odkril. Pomenil sem

se z njo o vsem, kar bo sedaj treba narediti. Niti znaka preplašenosti ni pokazala. Saj kaj drugega tudi nisem pričakoval; in sem srečen, da sem imel tako pogumno ženo. V resnici, prav lepo se je vdala v svojo usodo. Mislil sem si: ko bom že enkrat mrtev, bo moja žena vzgajala otroke in jih naravnala k pravemu cilju in jim pomagala, da bodo nadaljevali z raziskovanjem atomskih žarkov tam, kjer sem jaz končal. Zdaj sem se mogel posvetiti zadnjemu odseku svojih raziskavanj. Stala mi je ob strani in njena pripravljenost za pomoč je stalno naraščala. Moje stanje je postajalo vedno slabše. Izbruhnila je vojna in bil sem tako slab, da so se mi tresla kolena, kadar sem si privezoval čelado na glavo.

Ko sem se 8. avgusta zjutraj poslovil, me je odpustila s smehom na ustih. Komaj sem zaprl hišna vrata, sem se spomnil, da sem pozabil popiti kavo. Vrnil sem se in sem jo presenetil - zrušeno ob vratih in vso v solzah. To je bilo naše slovo. To noč sem spal v predavalnici na vseučilišču, ker sem imel požarno stražo. Naslednje jutro je počila nad nami atomska bomba. Bil sem ranjen. Za hip sem videl v duhu pred seboj obraz svoje žene. A bili smo silno zaposleni z ranjenci, ki smo jim morali nuditi prvo pomoč. Po petih urah sem se zgrudil onemogel zaradi izgube krvi. Ta hip sem vedel, da je moja žena mrtva. Ker sicer bi bila prišla. Saj vseučilišče je bilo oddaljeno samo dober kilometer od naše hiše. In ona je bila žena takega kova, da bi se po rokah priplazila, dokler bi bila le še iskrica življenja v njej, samo da bi pogledala za menoj. Tretji dan je bilo delo z ranjenimi in mrtvimi študenti v večini opravljeno. Proti večeru sem se vrnil domov. Hiša je bila le še kup pepela. V kuhinji je ležala črna kepa, bilo je zoglenelo truplo moje žene. Poleg njenih ostankov je ležal rožni venec - samo še križec in vsa črna verižica. Pepel, ki je bil še topel, sem položil v vedro. Krepko sem stisnil posodo na prsi in tako sem nesel svojo ženo v grob. Ali se nisva prej zmenila, da bo ona položila moje umrljive ostanke na mrtvaški oder? Ampak kdo pozna usodo ljudi! Pepel v mojih rokah se je nalahno premaknil. Na moje uho pa je zašepetalo kot ganljivi glas moje žene: „Odpusti mi, odpusti!“

Kuhinja

Keksi iz krehkega testa. Potrebujete:

- 30 dkg moke,
- 10 dkg surovega masla,
- 15 dkg sladkorja,
- 1 jajce,
- 3-4 žlice mleka in
- 1 pecilni prašek.

Pecilni prašek zmešaj med moko in presej. Med moko sesekljaj in zdrobi presno maslo, nato dodaj sladkor, jajce in mleko. Hitro naredi testo, ga razvaljaj, razreži v raznimi vzorčki in speci na pomazani pekači v pečici.

Medeni poljubi. Potrebujete:

- 35 dkg moke,
- 20 dkg sladkorja,
- 2 žlici medu,
- 2 jajci
- 10 dkg orehov,
- noževo konico jedilne sode,
- žličko stolčenega cimeta in klinčkov.

Iz vsega zgoraj naštetega naredi testo, ga dobro pogneti in pusti pol ure počivati. Potem ga raz-

valjaj za nožev hrbet debelo, zreži s krapovim obodcem majhne krape, polagaj jih na pomazano pekačo, pomazi vsakega z raztepenim jajcem, položi na sredo polovico orehovega jedra in jih speci v precej vroči pečici.

Zdrobovo pecivo. Potrebujete:

- 30 dkg pšeničnega zdroba,
- 25 dkg moke,
- 10 dkg surovega masla,
- 20 dkg sladkorja,
- 1 jajce,
- 1 pecilni prašek,
- 1 vanilijo,
- 1/2 l mleka in
- marmelado.

Zdrob zmoči z mlekom. Maslo, jajce in sladkor penasto vmešaj; ko je narastlo, dodaj moker zdrob in moko s pecilnim praškom. Naredi testo. Iz testa delaj majhne kroglice, za droben oreh velike. Polagaj jih na pomazano pločevino, pritisni s kuhaličnim recljem v sredo kroglic, da se napravi jamica. Pecivo peci v vroči pečici. Jamice nadevaj z marmelado.

Hoover Alfa-pralni stroji,

Šivalni stroji, kolesa raznih znamk in nadomestni deli, mlinci, drobilniki, posnemalniki, molzni stroji in vsi ostali kmetijski in gospodarski stroji najceneje pri

Johan Lomšek
ŠT. LIPŠ, Post EBERNDORF

sistem, ki se je že pred desetletji uveljavil v Severnozhodni Evropi, možnost uspeha pa ima pri nas šele sedaj, ko imamo velike in močne tankovske stroje, ki zlahka zmorejo velike sile.

Način krtaste drenaže je v tem, da s pomočjo enostavne torpedaste pluzne priprave vtisnejo v tla rove v primerni globini, tako da po teh, kot do sedaj po ceveh, odteka voda. Čeprav rovi le nekaj časa ostanejo uporabni, povzroči odvajanje vode in zračenje tal hitro strukturno spremembo zemlje, ki učinkuje tudi še kasneje, ko ni več rogov. Poleg tega je ta način tako poceni, da je še vedno rentabilen, četudi je treba rove vsakih pet do šest let obnoviti.

Če človek pomisli, da je v Avstriji morda 50.000 hektarjev težke, osuševanja potrebne zemlje, ki je pripravna za to novo drenažo in da stane ta način le desetino tega kot drenaža s cevmi, je možno pri narodnem gospodarstvu računati prihrankom

NAJVEČJA AVTO-TOVARNA EVROPE

RENAULT

povečava svoj prodajni program po najugodnejših cenah:

4 CV - 1955 Luxe (z zanimivimi novostmi)	Fregate - 1955 Standard (meh. enako, z navadno opremo)
S 33.000.-	S 49.800.-
4 CV - 1955 Standard (mehanično enako, z navadno opremo)	Lieferwagen za 300 kg
S 28.800.-	S 38.800.-
Fregate - 1955 Luxe (z močnejšim motorjem)	Lieferkastenwagen za 1 tono
S 59.000.-	S 61.800.-
	Chassis mit Führerhaus za 1,4 ton
	S 58.800.-
	Kleinbus za 13 oseb
	S 85.000.-

Na vsa vozila 50 odst. davčni odpis pri nakupu pred 31. decembrom 1954 - Vsi modeli promptno dobavljivi.

EZELNO ZASTOPSTVO

F. REICHENPFADER jun.

CELOVEC-KLAGENFURT - Villacher Ring 37 - Telefon 47-87

Resnica nad vse!

Ob vsaki priliki, vedno in dosledno govoriti resnico ni lahka stvar — to je junaška krepost.

V življenju je človek res marsikaj v zadregi. Kolikokrat pride v neprijeten položaj, ko mora izbirati med resnico in veliko neprijetnostjo. V takem slučaju se mora držati vodila: Lagati za nobeno ceno. Ali kaj naj stori? Če pove resnico, bo zanj slabo.

Najenostavnejša rešitev v takem primeru je, da molčiš. Iz tvojega molka lahko drugi uvidi, da ti je vprašanje neprijetno in zato morda ne bo znova vprašal. Kdor je spreten, pa se lahko izvije na drug način.

Novinarji so vprašali nekega politika: „Gospod predsednik, kakšen je danes politični položaj?“

„Včeraj je bilo tako hladno, da sem moral obleči zimski plašč, čeprav je jesen,“ je odgovoril spretni politik.

Marsikaj ti ne bo uspelo izviti se pravega odgovora, tedaj ti ne preostane drugega, kot da zaradi iskrenosti, ki je najlepša človeška krepost, junaško prevzameš nase vse posledice — vse neprijetnosti, ki bodo sledile tvojemu resničnemu odgovoru.

Navadno ljudje postanejo rdeči, kadar se zlažejo. Seveda se pa lahko privadijo tej „znanosti“ — lažnivosti tako, da z lahkoto prav prepričljivo lažejo, ne da bi pri tem zardeli in bi jim bilo nerodno. To je seveda spretnost, s katero se nekateri celo hvalijo. Ti pa bodi ponosen na to, da govoriš vedno resnico.

Vsak človek, ki hoče biti značajan, naj bo iskren do zadnje besede. Lažnivec podkopava najmočnejše temelje svojega značaja. Kdor krši resnico, tudi ni zvest svojim dolžnostim. Kdor z lažjo pride do dobrega položaja v družbi, ta hodi skozi življenje tudi naprej po nepošteni poti. Če postane nastavljenec, se da podkupiti; če trgovec, vara. Karkoli postane, je neznačajan.

Kdor noče resnice, prodaja svoje človeško dostojanstvo, je izdajalec najsvetejših človeških dolžnosti. Kaj bi bilo, če bi vsi ljudje lagali. Nihče ne bi mogel drugemu verjeti in zaupati. Kuharica bi ti lahko zametala v jed strupa. Kako bi si upal jesti? Zdravnik bi te lahko na umeten način umoril. Kako bi mu kaj zaupal? Tako ne bi mogli živeti. Laž je torej tudi sovražnica vse človeške družbe.

Pomemben ljudski pregovor se glasi: „Kdor začne z lažjo, konča na vešalih!“ Tvoje pravilo bodi vedno, ob vsaki priliki, v prijetnem položaju ali neprijetnem, v malenkostih ali v velikih rečeh: **RESNICA NAD VSE!**

ZA ZIMSKE VEČERE:

Moški športni pullover

Potrebujes: 550 gr rumene Geyer-Gleitscher volne, 2 pletilki št. 3 in 1 pomožno pletilko št. 2½.

Vzorec: Osnovni vzorec je gladek razen

dveh prog na sprednjem delu s kitastim vzorcem.

Te se pletejo takole: naredi 12 desnih, 5 levih, 12 desnih; vsako osmo vrsto obrni, in sicer: prve 3 desne zanke deni na pomožno iglo zadaj, naslednje 3 desne spleti, nato spleti zanke, ki jih imaš na pomožni igli, nato deni naslednje 3 desne na pomožno iglo spredaj, naslednje 3 desne spleti in nato spet one 2 desne s pomožne igle; sledi 5 levih, nastavljenih 12 desnih znak pa spleti prav tako kot prvih 12.

Poskus z zankami: 10 cm = 28 zank.

Hrbet: Nasnuj 130 zank na igle št. 2½, pleti 10 cm visoko 2 desni, 2 levi, nato predeni na debelejšie igle in v prvi gladki vrsti lepo razdeljeno dodaj 10 zank, naprej pleti gladko do celotne višine 28 cm. Tedaj snemaj za rokavna izreza na obeh straneh. Najprej snemi 2, nato 3-krat 1 in 2-krat menjaje 0 in 1. Z ostalimi 126 zankami pleti naprej do celotne višine 56 cm. Za rame posnemi na obeh straneh 7-krat 5 in 1-krat 8, ostalih 40 zank izdelaj naenkrat.

Sprednji del: Nasnuj 140 zank na tanjšie igle, pleti prav tako 10 cm visoko 2 desni, 2 levi, nato predeni na debelejšie igle in v prvi gladki vrsti dodaj lepo porazdeljeno 12 zank in pleti po naslednjem navodilu naprej: 20 gladkih (desne, osnovni vzorec), 12 desnih, 5 levih, 12 desnih, 54 gladkih, 12 desnih, 5 levih 12 desnih, 20 gladkih. Desnih 12 zank tvori kitasti vzorec. Na obeh straneh delaj sprednji del točno tako kot hrbet. Pri višini 53 cm začni snemati na sredi za vratni izrez in sicer od srede 5, 3, 3-krat 2, 3-krat 1 in 4-krat 0 in 1 menjaje. Za rame prični snemati pri višini 56 cm in jih snemi 8-krat 6.

Rokavi: Nasnuj 60 zank na tanjšie igle, pleti 2 desni 2 levi — vedno menjaje — 8

Cvetko Kristan:

Zaslužena kazen

Za vlade prvih kalifov je živel v Bagdadu trgovec, ki je bil velik skupuh. Večkrat je ta trgovec najel nosače, da so mu nesli blago in druge tovore domov, ali nerad je za to kaj plačal.

Nekega dne je obljubil nosaču deset stotink za prenos koša porcelanaste posode. Spotoma je pa nosaču govoril takole:

„Priatelj moj, vidim, da si mlad dečko, jaz pa sem starec; ti do smrti še lahko zaslužiš; popusti mi od plače vsaj eno stotinko.“

„Naj bo,“ se je vdal nosač.

Tako se je trgovec dogovarjal in neprestano odtrgoval, dokler nista prišla do vrat njegove hiše; dosegel je že toliko, da nosač ni zahteval za svoje delo nič več kakor eno samo stotinko.

Ko pa sta bila na stopnicah, reče nosaču:

„Ako privoliš in mi daruješ še zadnjo stotinko, ti bom za to dal tri zelo dobre nasvete.“

„Naj bo tako!“ pravi nosač.

„Vedi torej,“ pravi spet trgovec, „ako ti reče kdo, da je boljše biti lačen, kakor imeti poln trebuh, ne verjemi mu; ako ti reče kdo, da revščina prednjači bogastvu, ne verjemi mu; ako ti končno reče kdo, da se udobneje hodi peš kakor pa jaha na konju, tudi temu ne verjemi.“

Nosač, ki ni pričakoval take modrosti, je pomislil in odgovoril:

„Ljubi moj gospod, ali je to že ves tvoj nasvet? Kar si mi rekel, sem vedel že davno, a sem te vseeno potpežljivo poslušal. Zdaj pa poslušaj še ti mene. Tudi jaz ti dam nasvet, kakršnega še nikdar nisi prejel in ne slišal. Pa zastoj ti ga dam!“

Trgovec se je obrnil, da bi slišal, kakšen bo svet.

Tedaj pa je nosač odmaknil glavo izpod koša, da se je vsa posoda usula po stopnicah.

„Ej, gospod, ako ti bo kdo rekel, da je en samcat kosček ostal cel, ne verjemi mu!“

To rekoč je lakomnežu pokazal peté.

Globasnica vas vabi

Vsem Podjunčanom so še dobro v spominu lepe kulturne prireditve, ki jih je lansko leto priredilo domače prosvetno društvo. Spet so se zbrali naši idealni prosvetarji in igralci in napravili načrt za bodoče delo.

Kot uvod v letošnjo prosvetno sezono bo uprizorilo **Katoliško prosvetno društvo v Globasnici** v nedeljo, dne 27. novembra, ob pol 3. uri pop. v prosvetni dvorani pri Šoštarju lepo zgodovinsko igro, tragedijo v 5 dejanjih

„VERONIKA DESENIŠKA“

Ne zamudite te ugodne prilike in oglejte si to igro, kajti takšne igre vidite le redko na naših podeželskih odrih. Popolnoma novi kostumi in nova scenarija.

MIKLAVŽEVANJE

V nedeljo, dne 5. decembra pa bo pripravilo naše Kat. prosvetno društvo vsem faranom lep družinski praznik z miklavževanjem.

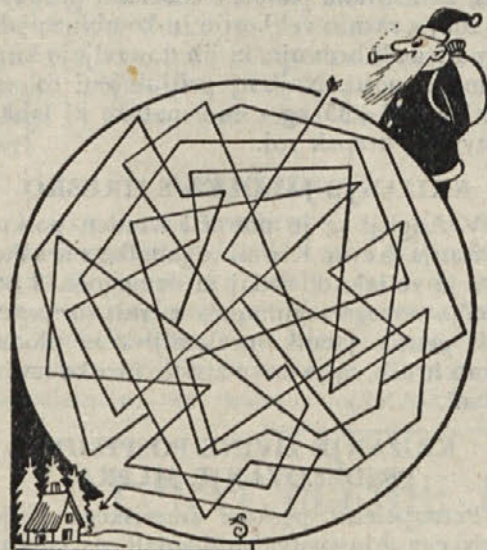
Pričetek: ob pol 3. uri pop. za otroke in ob pol 8. uri zvečer za odrasle. Na sporedu je opereta „Miklavž prihaja“ in obdarovanje.

cm visoko, predeni nato na debelejšie igle in pleti naprej gladko. Na obeh straneh dodaj na vsak cm 1 zanko, tako da imaš pri višini 48 cm 140 zank na igli. Nato dodaj 6-krat v vsaki drugi vrsti 1 zanko in 3-krat po 2 zanki. Tako imaš na igli 164 zank. Potem začni snemati na obeh straneh in sicer snemi 13-krat po 6 zank in ostanek — 8 zank izdelaj naenkrat.

Ovratnik: Nasnuj 140 zank na 4 pletilke in pleti s 5 pletilkami naokroglo 2 desni, 2 levi 12 cm visoko, nato izdelaj.

Izdelava: Vse dele najprej zlikaj in nato sešij, za kar ni potrebno posebnih navodil.

ZA BISTRE GLAVE

POT K NASIM OTROKOM

Po kateri poti mora sv. Miklavž hoditi, da pride v hišo spodaj na levi?

NESRAMEN BERAČ

„Te hlače boste prav lahko še nosili,“ je rekla dobrotljiva gospa, „samo malo jih je treba zakrpati.“

„Prosim, milostljiva, če boste pol ure gotovi, pa se prav rad vrnem ponje.“

MLADINA PIŠE:

MOJ PRVI UČITELJ

Kar takoj povem: to, kar vam bom pripovedoval, ni nikaka zgodba, niti vesela niti žalostna. A prosim vas kljub temu, da preberete do konca.

Od tedaj, ko sem še bos letal po svetu, je preteklo že mnogo let. Marsikaj tega, kar sem takrat videl in doživel, sem že pozabil. Le enega ne: prve šole in prvega učitelja. Posebno ne svojega prvega učitelja, ki se je imenoval Peter Julij.

Nekateri otroci se menda bojé šole. Jaz se je nisem bal, četudi so me včasih strašili z njo. Ne doma, Bog varuj! Pač pa sosedov hlapec, tisti, ki je imel lase črne kot vran in lisjaške oči. Ta nam je slikal same strahove. Pred birmo je trdil, da škof vsakemu birmancu prisloni trdo klofuto na lice. Saj sami veste, da to ni res. Tega, kar je trdil o šoli, pa ni mogoče niti ponoviti.

„Ali učitelj res tepe?“ sem potem vprašal doma.

„Kaj šel!“ je rekla babica. „Kdo ti je pa to natvezil?“

„Ali je res treba klečati na ajdi?“

„Ta je lepa! Ako boš priden, se ti ničesar ni treba bati. Ali misliš biti poreden?“

Učitelj Peter Julij je bil še mlad in zelo visok, da je z glavo skoraj segel do stropa. Z rokami na hrbtu je hodil med klopmi. Le poredko je sedel za mizo. Iz sinjih oči mu je sijala dobrota. Glas mu je bil mehek, prizanesljiv. Zgoditi se je moralo prav kaj posebnega, da je zakričal. A da je prišlo do tepežke, se je moralo zgoditi že pravo hudo delstvo.

Sosedov hlapec pa ni čisto lagal, četudi je hudo pretiraval. V šoli smo imeli tudi palico. Dve pedi dolga, že vsa uglajena leskovka je ležala na mizi. Ponajveč je bila le za strašilo. Včasih pa je tudi zapela.

Palica bi bila lahko prav boleča. Toda v rokah učitelja Petra Julija ni bila prehudo orodje. Kaznjenca je zgrabil z levico za konce prstov, v desnico pa je vzel leskovsko. Samo z njenim končkom ga je rahlo tepel po dlani, kakor da bi kokoš pikala zrnje: pik, pik, pik...

Mene taka kazen nikoli ni zadela. Ne vem, ali sem bil tako priden ali pa mi je bil učitelj tako prizanesljiv. Tisti, ki so bili kdaj tepeni, so trdili, da jih nič ne boli.

Sicer se iz tistih dni spominjam le malo podrobnosti... Na mizi je ležala velika knjiga z mnogimi pisanimi podobami. Rad sem jo pregledoval pred poukom. Učitelj je kdaj pa kdaj za najlepše napisano nalogo obljubil podobico. Nekoč sem jokal, ker nisem prejel „odlikovanja“. Kakor vidite, sem bil častihlepen. Za lepo pisavo bi morda še danes ne dobil podobice. Druga pa je bila, ako se je bilo česa treba naučiti na pamet.

Nekateri učenci imajo navado, da pozneje slabo govorijo o svojih učiteljih. To ni lepo. Kakor da bi kdo slabo govoril o svojem očetu ali materi. In naj je o Petru Juliju rekel kdo, kar je hotel, je moral priznati, da je bil dober. Dobrota pa je kot blag vonj pomladnega cvetja. Človek pozabi marsikaj, a nje ne pozabi. Zaradi nje tudi jaz svojega učitelja nisem pozabil.

Niti tedaj, ko se dolgo vrsto let nisva srečala. Ves ta čas sem pogosto mislil nanj. Bog ve, kje je? Kje živi? Pred leti sem ga zopet srečal. Postaral se je bil. Pa saj tudi jaz nisem bil več tisti zeleni pobič kot nekdaj.

Pogledal me je s finimi, vprašujočimi očmi in mi dal roko.

„Kako ti gre, Franček?“ me je vprašal.

Presneto! Prav tako me je imenoval kot takrat, ko sem še sedel v šolskih klopih. Frfranček! R je pritisnil kakor zmeraj, da je bilo veselje. Kakor da sem še vedno njegov učenček. Bilo mi je toplo ob srcu.

Bog ve, ali se je še spominjal, da sem nekoč jokal zaradi podobice? Morda. Pa tega menda ni pozabil, kako sem požiral knjige iz šolske knjižnice. Ko je teh primanjalo, mi je posojal svoje. Iz njegovih rok sem prvič dobil Rutarjevo „Zgodovino Tolminskega“. Zdelo se mi je čudovito lepo, ko sem v knjigi bral o naših krajih in vaseh. In učitelj je osebo poznal Simona Rutarja. Pripovedoval mi je o njem. Ko je bil še dijak, ga je o počitnicah spremljal po Tolminskem. In ni pozabil, da mu je bil rekel za slovo: „Boga se boj in gvant šparaj!“

Ko sem ga srečal nekoč pred meseci, se mi je zadel hudo postaran in upalih lic. Oči so mu bile nekam izmučene, žalostne. Bil je bolan. A ni govoril o svoji bolezn. Bolj molčeč kot po navadi mi je kmalu dal roko.

„Zbogom, Franček!“

Potem ga nisem več videl.

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

F. S. FINŽGAR:

Votli strahovi

Moj oče je bil krojač. Zimske večere je vselej potegnil delo do polnoči. Možeje iz vasi so radi zahajali ob dolgih zimskih večerih k njemu v vas. Pri takem vasovanju je beseda dala besedo, zgodba je sprožila zgodbo. Tudi na strahove niso pozabili. Dobro še pomnim, kako se je oče norčeval iz strahov: Prazne čenče, to so vsi strahovi! Ni mu bilo všeč, da so pripovedovali o strahovih pred otroki. Navadno me je pognal hitro spat.

Zjutraj, ko sem začel o tistem strahu, ki da ljudem ponoči snema klobuke z glave in jih na kosce trga, me je oče modro poučil: „Francelj, zapomni si za vse življenje. Strahov ni. Strah je edinole hudoben človek. Če boš že odrasel kdaj kje hodil ponoči in srečal človeka, mu mirno vošči dober večer. Vsakemu, čeprav ga ne poznaš. Ako ti bo lepo vrnil, je pošten človek. Če pojde pa tiho mimo tebe, potipaj v žepu, kje imaš nož, in si ga pripravi. Ni prida, kdor ti ni ozdravil. Vsak drug strah je znotraj votel, krog kraja ga pa nič ni. Zapomni si.“

Ko sem bil leta 1891 nameščen kot romarski duhovnik pri Sv. Joštu nad Kranjem, sta se nekega jutra zglasila pri meni dva orožnika.

„Moža, kaj bo dobrega?“ sem ju nagovoril.

„Nič dobrega ni,“ sta rekla. „Zato najprej vprašava, ali ste ponoči dobro zaklenjeni.“

„Vežnih vrat še nikoli nisem zaklenil. Čemu bi jih zaklepal, bi rad vedel?“

„Odslej jih morate. Tu krog gore Sv. Jošta se potikata dva begunca. Trem hišam sta že pokradla.“

„Nisem še slišal.“

„Zato vas svariva. Ali imate kaj orožja?“

„Imam. Puško in pištolo.“

„Prazni seveda? Oboje imejte vedno nabito. Posvarila sva vas. Zbogom!“

Koliko samotnih potov sem že prehodil, tudi ponoči, ko sem se vračal od bolnikov in od obiskov pri sosednjih tovariših župnikih. Vselej brez orožja in niti malo me ni bilo strah. Kar sta napovedala orožnika, je bil pa zaresni strah. Nabil sem puško in vtaknil šest patron v revolver.

Popoldne tistega dne sem imel nujen popravek v Kranju. Proti večeru sem se oglašil pri dekanu, svojem rojaku. Kar po sili me je pridržal pri večerji. Iz Kranja sem se grede oglašil še na Gašterju pri Valterju Šmidu, ki je bil doma na počitnicah. Zakramljala sva se pozno v noč. Ko sem jo v temni noči kresal na goro, nič ne tajim, me je nekoliko strahljalo. Revolver sem imel v žepu, v desnici okovano palico, v le-

vi svetilko. Vsak šum: če mi je zajček pretekel pot, če se je prebujena ptica preletela — sem podvojeno glasno slišal in vselej mi je zagomazelo po udih. Sam nase sem se jezil in se ošteval, da sem strahopetec. Podvizal sem se, da bi bil čimprej doma. Nekako na pol poti pred vrhom zaslišim kakor škrtkljanje po gozdu. Postojim. Hrestljanje po suhljadi in listju se spet oglasi. Naglo ugasim svetilko in se z desnico dotipam do revolverja v žepu. Za nekaj trenutkov vse utihne. Potem je spet pričelo: cop — cop — cop po gozdu in naravnost proti meni. Srce mi je močno bilo, revolver sem potegnil iz žepa in petelina napel. „Name gre pobegli tat — vojak!“ O tem sem bil prepričan. Celotno nekakšno godrnjanje sem slišal. Kakor bi človek sam s seboj govoril. Koraki so se pospešili in bližali. Še nekaj hipov in na pot je skočilo nekaj črnega tik predme. V tisto senco sem sprožil dva na-

boja. Strah se je potegnil čez pot navzdol po bregu.

Obstal sem in še vedno držal revolver v roki. Bitje srca sem slišal v ušesih. Nič nisem vedel, ali sem v trdi temi tisto senco kaj zadel. Zdelo se mi je, da sem zaslišal hripav glas prehlajenega človeka, ki je drsel po bregu. Kmalu je vse potihnilo. Aha, tolovaj je obstal, sem si mislil. Morda se še vme, da me napade. Nisem si še upal prižgati svetilke. Vnovič sem potipal po petelinu na revolverju. Tako pripravljen za obrambo sem čakal v temi nekaj minut. Silno dolge so se mi zdele. Napenjal sem ušesa, a nič se ni ne ganilo ne oglasilo. Slednjič le zaslišim kratko krulbo, prašičji podobno. Takoj za tem glasom so zahreščali storži koruze. Na ravnici pod bregom je bila meni dobro znana njiva. „Jazbec!“ sem pogumno spregovoril na glas.

Strahu je bilo konec. Prižgal sem svetilko in šel proti vrhu. Potoma sem se smejal sam sebi, češ zakaj si pozabil očetov nauk in jazbecu nisi voščil dober večer, ko si ga srečal.

PLES GOZDNE VILE

Ko se je poslavljalo poletje, je splezala gozdna vila v najvišji smrekov vrh in mu mahala v pozdrav, dokler ga je le mogla videti. Nato je vrgla s sebe svoj zeleni baržunasti plašč, da je obvisel na smrekovih vejah, in počasi zdrsnila na tla.

Sedaj je bila odeta v rumeno oblačilo z zlatorumenimi čipkami. Vpletla si je bledega podleska v lase in si pripela za pas šop krvavordečih jagod. Tako ovenčana je sedela naslonjena ob skalo, poraščeno z mahom, in pričakovala nekaj izrednega. V tajinstveni tišini je čakal z njo vse gozd ...

Naenkrat se bliža nekdo krepkih korakov po cesti in si polglasno žvižga napev ... Bil je veter.

Ko uzre gozdno vilo, se ji globoko prikloni. „Dražestna si,“ ji reče; „ali hočeš zaplesati z menoj?“

„Rada,“ mu odvrne gozdna vila, „ali kdo naj nama zasniva ples? Moji godci — ptički — so že odpotovali na jug ali pa so na dopustu.“

„Ako nimaš drugega ugovora,“ se zasmee je jenski veter, „svojo plesno melodijo zažvižgam si sam.“

„Potem je prav,“ reče gozdna vila. „Toda povabim še meglene gospodične, ki tako rade plešejo — in striček mah in tetka gliva naj tudi prideta. Če so starejši navzoči, je vse bolj dostojno.“

Veverica je torej prenašala vabila naokoli in, ko so se bili vsi zbrali, se je začel ples. Meglene gospodične so švigale sem in tja, da so jim plapolali sivi zastori na vse strani. Striček mah in tetka gliva sta plesala skupaj; delala sta silno drobne, majhne ko-

rake in se obračala v krogu, da je vršalo listje, kjer sta se vrtela.

Jesenski veter pa je pograbil gozdno vilo krog pasu in drvil z njo nizdol in navkreber; njena vlečka je pometala po tleh in on je žvižgal napev, da so se klanjali vrhovi

STOPNICE NAVZGOR

(Anton Čehov)

Provincijski svetnik Dolbonosov, ki se je v službenih zadevah mudil v Petrogradu, je slučajno zašel v neko družbo pri grofu Fingalovu. V tej je naletel, sicer v svoje veliko začudenje, študenta prava Šepotkina, ki je bil pet let za hišnega učitelja pri njegovih otrocih. Ker ni bilo tam nobenega drugega znanca, se je zaradi dolgočasia usedel k Šepotkinu.

„Vi ... Kaj ste res vi? ... Kako pa pridete tu sem?“ ga je spraševal in pri tem z roko prikrival zehanje.

„Prav tako kot vi ...“

„To se pravi, no, verjetno ne čisto prav tako kot jaz,“ je menil Dolbonosov z nagrbanim čelom in pri tem pogledal Šepotkina. „Hm ... torej ... kako vam gre?“

„Hvala, gre ... Z univerzo sem končal in delam pri Podokinovu kot uradnik za posebne slučaje.“

„Aha. No, za začetek to ni tako slabo ... Ampak ... hm ... oprostite indiskretno vprašanje, koliko vam pa vaše mesto donša?“

„Osemsto rubljev ...“

„Tsi! ... To ja ni niti za tobak ...“ je mrmral Dolbonosov in zapadel spet pokro-

dreves ... Hej, to vam je bil diven ples!

Davno že je bil spremil striček mah tetko glivo domov, potegnil si kučmo preko ušes in sladko zadremal. Meglene gospodične so utrjene posedale po gozdnem travniku — ali vedno še je plesala gozdna vila z jesenskim vetrom.

Niti opazila ni, da ji je bledela obleka, da so ji rdeče jagode za pasom odpadle od stebelc, da je njen venec ovenel ... Smejale se je in plesale dalje ...

Tedaj je mahoma stala pred njo zima, ki je bila pravkar dospela. Pogladila si je kuštrave, sive lase in hladen smeh ji je legel na ustne, ko se je z ledeno roko dotaknila gozdne vile.

„Dosti je, dete moje,“ ji reče, „odslóvi svojega plesalca, kajti čas je podati se k počitku!“

In gozdna vila je morala — rada ali nerada — slušati; zakaj poslej je bila zima vladarica v deželi. Tudi jesenski veter se je potuhnil in se natihome splazil proč ...

„Prihodnje leto se spet vrnem,“ ji je še rekel pri slovesu; „nikar me ne pozabi dolejš!“

„Ne bom te pozabila!“ mu odvrne gozdna vila.

Ali na to je pomislila, da pride še prej pomladni veter, ki ji je obetal cvetja in novo pisano oblačilo.

Pri tej misli se je lahko nasmehnila, legla na mahovito postelj in sladko zadremala ...

Zima pa je zgrnila preko nje mehko, belo odejo ...

Mira

J. S. Baar — Al. Nemec:

ZEMLJA IN LJUDJE

Roman

(94. nadaljevanje)

V vasi vse govori in vse je treba razumeti. Na skednju mlatijo trije mlatiči in cepci vzdihujejo: slabo gre — slabo gre; če pa pristopi še eden, pa takoj veseleje v štirih pojo: pika, pok, pika, pok, urno cepci izpod rok. „Prišel je peti, bo treba hiteti,“ se veselijo, ko jih mlati pet. „Prinesite pogače, potice, kolače,“ ponosno naročajo, kadar šest mlatičev pšenico mlati.

Ali mislite, da so zvonovi nemi? Putimski zvonovi pa nemi! Na koliko načinov govorijo! Drugače v delavnik, drugače na praznik, drugače ob pogrebu. Le mrliški zvon vedno enako kliče po vasi: „u-mrl sem, u-mrl sem,“ in, ko zvoni mrliču, zvonovi kličejo: „umrl je, hočeš-nočeš — danes je pokopán“ in navček pa vsem drobi: „v Putimi, v Putimi.“

Otroci tega doslej niso slišali, zato sedaj pazijo, da se ob priliki prepričajo, če je res tako. O jej — v resnici — česar prej niso slišali, sedaj slišijo; cepci zares tako govorijo, zvonovi tako pojo in paglavci se čudijo, da tega prej sami niso slišali, dokler jim dedek ni povedal.

Otroci tega doslej niso slišali, zato sedaj pazijo, da se ob priliki prepričajo, če je res tako. O jej — v resnici — česar prej niso slišali, sedaj slišijo; cepci zares tako govorijo, zvonovi tako pojo in paglavci se čudijo,

da tega prej sami niso slišali, dokler jim dedek ni povedal.

Ni pa vedno leto. Bliža se zima. Celotno vrabci se že nanjo pripravljajo. Vse leto so brezskrbno živeli v kakršnem takršnem gnezdu. Toda sedaj, ko je nastopil mraz, začno skrbeti za gnezdo. Kjer koli leti kakšno pero po dvorišču, ga takoj zgrabijo s kljunom in hitro z njim v gnezdo. „Glej jih, lumpe, sedaj lovijo perje, poleti pa fiif po soncu,“ je Cimbura kazal otrokom na prednede vrabce in vrabulje in je rad opazoval, kako se mu je vrabec s peresom v kljunu postavil na okno, kakor bi hotel, da bi ga Cimbura opazil in ga pred otroki pohvalil.

Končno je prihajala na belem konju staraka zima, toda ni bila huda. Spet je bila nekam medla. Mraza ni bilo. Kar je ponoči padlo snega, ga je sonce podnevi raztopilo, da so ceste bile hudo blatne. V kolnici so žalostno čakale sani in sanjale o saniku; tudi otroške sanke so počivale. Pri Cimburovih v izbi pa je šumelo kakor v panju. Veliki so prihajali v vas in privedli s seboj drobiž. Dedek ga je razposadil po peči, najmanjšim pa je razprostrl po tleh svoj veliki kožuh in jih pustil, da so se igrali po mili volji. Sam je v izbi sedel le v naprsniku in kadil.

Otroci so radovedni in radi odraslim prisluškujejo. Cimbura jih ni odganjal, ni jim branil in zelo nerad je videl, če je kdo otroke poslal ven ali pa šepetal, da otroci ne bi slišali.

„Aha, prav gotovo govoriš kaj slabega, ker šepetaš in podiš otroke,“ in ni se zmenil

več zanj, naj je bil kdor koli, in se obrnil k otrokom. — Kaže jim grašek in na njem kelih, pripoveduje jim o ščukini glavi in jim kaže njene kosti, podobne kopju in žeb-ljem, orodju, s katerim so mučili Jezusa. — Spomni jih na petelina, kako je zakrčal na Petra, ko je Kristusa zatajil. Tudi iz oslička se ni treba norčevati, ker je služil našemu Odrčeniku, nesel ga je v Egipt in na njem je jahal Gospod v Jeruzalem. Pastirji z ovcami pa so bili prvi pri rojstvu Gospodovem, še prej je njim angel naznanil kakor kraljem. Preden so se zavedeli, je stari in mladim potekel večer. Veselijo se že drugega. — Ob koncu Cimbura spremlja obiskovalce ven in se zunaj ozre v nebo.

„I, sapramiš, mraz bo,“ ugotovi.

„Dedek, kako pa to spoznate?“ hočejo odhajajoči otroci takoj vedeti.

„Po zvezdah,“ jim odgovori dedek. „Poglejte, kakšen roj jih je in kako mirno svetijo, nič ne trepetajo in ne migetajo.“ S srebrnimi pogledi gleda nebo na belo starčovo glavo in mu nekam zaupno mežika. Starec pa je prevzel od krasote in se ne more premagati, da se še zunaj ne bi razgovoril z velikimi in malimi, jim pokazal rimsko cesto, po kateri je hodil Bog, ko je svet ustvarjal, sedaj pa duše po njej romajo v nebo, pokazal jim je ovna, gostosevce, veliki in mali voz, tehtnico, psa, ribo — sama kmečka ime-na zvezd. Nad zvezdami so vsi vzhičeni. Otava nima toliko biserov ne toliko zlatega peska, kolikor zvezd je po nebu razsejanih. „Vse, dragi otroci, se je na svetu spremenilo, samo one ne. Od tistih dob, ko jih je

Bog prižgal, so na nebu in svetijo. Ko je Kristus v Getzemanskem vrtu krvavi pot pil, so ga zvezde videle, videle so Žižko, Napoleona in vidijo tudi nas.“

Starčkove besede zvenijo kot večerna molitev, zato se vsi razhajajo globoko zamišljeni, spijo in prebudijo se z željo, da bi bil že večer in bi spet mogli k Cimburovim v vas.

Drugi večer pa dedek odpre drugo vredo. Otrokom pripoveduje povesti o zapuščenem gradu Holfenburgu, o tem, kako so tam v Mlakah konjski tatovi imeli pod njim v kletih konjsko stajo, polno konj, kako so jih tam barvali in jih vodili na semenj v Netolice, toda dedek s tem ne straši, narobe, razloži jim, da je Bog povsod in da se samo norec boji strahov.

Hudobnih ljudi se je treba varovati in bati, drugega pa ničesar na svetu.

„Ničesar se ne bojte, tudi ničesar ne zaničujte, vsaka stvar na svetu je kako koristna,“ zaključuje Cimbura. „Moj rajni oče, Bog

Tudi za najmočnejšo ženo vse pri Celovec, Alter Platz 4

Modenfee

mu daj nebesa, ni mogel prenesti pajka. Čemu ga je Bog ustvaril? Je mislil oče, čemu je ta na svetu? Neke noči pa v spanju začuti, kako mu je velik pajek s stropa padel naravnost na čelo in mu leze po obrazu. Kakor blisk je skočil s postelje. Toda kaj je to? V kašči je luč. Požene se ven in dub, dub, skačejo pred njim tatovi skozi okna.“

RADIOHAUS KERN

CELOVEC — KLAGENFURT, BURGGASSE 4. TELEFON 24-01

Radijski aparati, zvočne plošče — šivalni stroji, pralni stroji, hladilniki, električni aparati. Pošiljamo tudi v Jugoslavijo na naslove zajamčeno in točno.

Preproge
Zavesno blago
Tapecirano pohištvo
Mize

**A. Riedel
& Söhne**

Celovec, Alter Platz Nr. 21

Damska frizerka Matilda Zotter,
Celovec, Salmstrasse 3.

Lederbekleidung nur beim Erzeuger. Wernisch Friedrich, Villach. Italiener Strasse 22. — Qualität entscheidet!

Kožuhasti čevlji, smučarski čevlji, apreski, po brezkonkurenčnih cenah, Schuhhaus NEUNER, Celovec.

Damske zimske obleke v lepih fasonah in po nizkih cenah pri Moden — Herta, Beljak, Weißbriachgasse 6.

ŠIVALNI STROJI
v bogati izbiri pri
RADIO MELCHER
Beljak, Kaiser-Josef-Platz
Ena petina predplačila,
ostanek v 10 mesečnih obrokih. Brezplačna dostava.

SCHROTTVERTRIEB Franz
Rumwolf, Klagenfurt, Flatscher
Strasse 18, telefon 37-78.

Iščem pridnega zastopnika iz kmečkih krogov za prodajanje kmetijskih strojev. Dober zaslužek. Naslov v upravi lista pod „Zanesljiv“.

ZA MIKLAVŽA!

POSEBNA PONUDBA
Otroški anorak, ekstra
vzorec, podložen
od S 129.80
Otroške smuč, hlače,
velikost 2 S 46.90
Deške srajce, preple-
tene, od S 29.80
Dekliške jopice, veli-
kost 6 S 29.90
Perilo za otroke

Hermann FERTALA
SMOHOR

NOVA ORDINACIJA
Dr. Felix Franta, prakt. zdravnik
naznani s tem otvoritev svoje ordi-
nacije v Beljaku, Italiener Str. 17.

Jedilni pribor iz kromira-
nega jekla in posrebrben.
Garniture jedilnega pribora
v kasetah v veliki izbiri naj-
cenejše v strokovni trgovini
za hišne in kuhinjske pri-
prave.

M. SEHER
Celovec - Kgl. Bahnhofstr.
(prodajne hale)

POLNOZRNATI KRUIH
potreben za vaše zdravje
dobite pri vašem trgovcu in
pri peku **SEBALD WAL-
TER**, velepekarija, Celovec,
10.-Oktober-Strasse.

NUDIMO VEČ!
Zato se oglašite, pre-
dno kupite radio-
aparati, pri nas!
OTTO GAGGL
Beljak — Villach

Neprekosljivi Hoover-
pralni stroj, kuhinjski
stroji, sesalci prahu
za tebe, za mene, za vse!
pri
HAAS & CO.
CELOVEC, Bahnhofstr. 3

CELOVEC, St.-Veiter-Str. 1-
Modische Ecke Spitalhof

Odbor Deželnega urada kmetijsko in gozdarsko-gospodarskega — socialno-zavaro-
valnega zavoda in predsedstvo Deželne kmetijske bolniške blagajne za Koroško ter rav-
nateljstvo sporočajo s tem žalostno vest, da je gospod

sekretar Josef Kogelnigg

podpredsednik odbora deželnega urada in 2. predsednik nadzornega odbora Kmetijsko-
gospodarske bolniške blagajne

v soboto, dne 20. novembra 1954 v 32. letu starosti nenadoma odšel v večnost.

Temu požrtvovalnemu in podjetnemu zavarovalnemu zastopniku bomo vedno
ohranili časten spomin.

Pokopali smo ga v torek, dne 23. novembra 1954 ob 16. uri na pokopališču v
St. Martin, Celovec-Klagenfurt.

Landw.-Rat Karl Windisch
Načelnik Deželno-kmetijske bolniške
blagajne za Koroško

Gottfried Görzer
Direktor

LAbg. Josef Salcher
Predsednik Deželnega urada
Celovec-Klagenfurt

Dipl.-Landwirt Karl Gorton
Predsednik nadzornega odbora

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

Nedelja 28. 11.: 7.20 Duhovni nagovor. — 7.25 S
pesmijo pozdravljamo in voščimo. — Ponedeljek,
29. 11.: 13.55—14.05 Poročila, objave. — 14.05—14.25
Za našo vas. — 18.45—19.00 Slovenske pesmi. — To-
rek, 30. 11.: 13.55—14.05 Poročila, objave. — 14.05—
14.15 Zdravniški vedež. — 14.15—14.25 Kulturne
vesti. — Sreda, 1. 12.: 13.55—14.05 Poročila, objave.
14.05—14.25 Pod vodstvom T. Holmarja poje me-
šani zbor z Obirskega. — 18.45—19.00 Iz tehnike in
znanosti. — Četrtek, 2. 12.: 13.55—14.05 Poročila ob-
jave. — 14.05—14.25 Razvojne črte slovenske proze
(VIII). — Petek, 3. 12.: 13.55—14.05 Poročila, ob-
jave. — 14.05—14.25 Za naše male poslušalce. —
18.45—19.00 K'k je bou in k'k je še kej (IV). —
Sobota, 4. 12.: 09.00—10.00 Od pesmi do pesmi —
od srca do srca. — Nedelja, 5. 12.: 07.20—07.25 Du-
hovni nagovor. — 07.25—08.00 S pesmijo pozdravlja-
mo in voščimo.

Hubertus plašče za dame, go-
spode in otroke
Lasna
izdelavnica
WALCHER
Celovec, 10.-Oktober-Strasse 2

MUZIKALICNI INSTRUMENTI

Solo-izvedbe v prvovrstni kvaliteti, pihal-
ni instrumenti, gitare in citre dobite
ugodno v strokovni trgovini

A. HAUPL

CELOVEC, Völkemarkterplatz Nr. 2
(dvorišče)

Strokovna posvetovalnica, popravila
prompt in poceni.

BLAGO

posteljina, posteljno perje, odeje

HUBERTUS-PLAŠČI

po zmernih cenah

FELFERNIGG & NOISTERNIG

BELJAK, ITALIENER STRASSE NR. 6

DAMSKÉ PLAŠČE

MOŠKE OBLEKE

najboljše kvalitete in kljub temu poceni pri

Pleikner OHG.

BELJAK, HAUPTPLATZ NR. 28

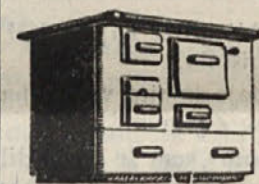
Vozičke za lutke, perilo za
lojčence — perilo
za dame, moške
in otroke — fla-
nelne rjuhe
Hans Thomasser
VILLACH, Widmannngasse 33

25.-LETNI JUBILEJ TRGOVINE S PE- RILOM ROSL KÖNIG

Ta nadvse priljubljena in tudi našim ču-
tateljem dobro poznana trgovina se sme s
ponosom ozreti na dolga leta dela in iz te-
ga izvirajočih poslovnih uspehov. Vodite-
ljica tega strokovnega podjetja, ki je tudi
lastnica, je s svojo neprimerno energijo
lahko za zgled marsikomu, saj je bila tudi
njena trgovina leta 1945 žrtev bombnega
napada. — V okviru malega domačega sla-
va ji je čestital med drugimi tudi poslovod-
ja oddelka za obrt pri zbornici dipl. trg.
Feik.

Oglašuj v našem listu!

Štedilniki in peči,

parilniki, mlini, pri-
ložnostni nakupi:
štedilnik skoraj nov
1.500.— šil., kosilni
stroji in silohexler.

Ugodni plačilni
obroki

Hans Wernig

Celovec, Paulitschgasse

Hiša dobrega pohištva 4 PREDNOSTI:

1. Ogromna izbira — nad 100 kompletnih
pohištven 2. Najboljše in najcenejše po-
hištvo v Avstriji. — Spalnice iz trdega
lesa samo 3.900 šil. 3. Plačila na obroke
brez obresti 4. Dostava na dom z lastnim
posebnim avtomobilom.

STADLER-MÖBEL

CELOVEC — Klagenfurt, Theatergasse 4

WIENER PELZWERKSTÄTTE

J. Vesely

Celovec-Klagenfurt

Ob tplatz 2-I.

Kupuj pri proizvajalcu, kjer do-
biš dobro blago poceni.

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT

STADTTHEATER

26. do 29. 11.: „Sensationsprozess
Casilla“

30. 11. in 2. 12.: „Der gelante
Abenteurer“ (ni za mladino)

PRECHTL

Od 26. do 29. 11.: „Endstation
Harem“ (barvni film)

LEPI MODELI
LASTNA DELAVNICA

Pelze-Rauchenwald

CELOVEC, St.-Veiter-Str. 1-
Modische Ecke Spitalhof

Nekaj primerov:

Zenski plašči S 250.—
Damski in moški Hubertus plašči
iz čisto-volnenega Hubertus lodna S 349.—
Bluze S 16.80
Zenska krila S 29.80
Damske nogavice S 10.80
Damske flanelaste jutranje halje . . . S 69.—
Damske flanelaste nočne srajce . . . S 59.—
Volnene brisače S 7.50
Volneno blago za obleke S 16.80
Volneno škotsko 130 široko S 19.80
Zenski čisto-volneni jopiči S 79.—
Damski zimski kostumi S 498.—
Blago za bluze, šantung ali everglaze S 9.80
Damske jutrn. halje iz svil. brokata Ia S 129.—

NAJCENEJE, NAJBOLJE IN V NAJVEČJI IZBIRI kupite samo v TRGOVSKI HIŠI Koroška

G. UMSCHADEN

CELOVEC - KLAGENFURT — AM FLEISCHMARKT

Pridite zato tudi vi neobvezno in si oglejte našo bogato zalogo! — Vse stvari damo na obroke,
brez doplačila, na željo pošljemo tudi po pošti.

Moški duble plašči iz čiste volne . . . S 650.—
Moške obleke S 398.—
Moške hlače S 59.—
Moške srajce S 25.—
Schladminger kratke nogavice S 11.80
Hlačni žamet v vseh barvah nemški
import S 39.—
Volneno blago za moške obleke 140 šir. S 49.—
Volneni gabardin 140 šir. S 79.—
Flanelaste odeje S 38.—
Flanelaste rjuhe S 37.—
Flanela, meter S 9.80
Otroške obleke S 220.—
Prešite odeje (kovtri) S 99.80
Molino, čisti bombaž S 6.50